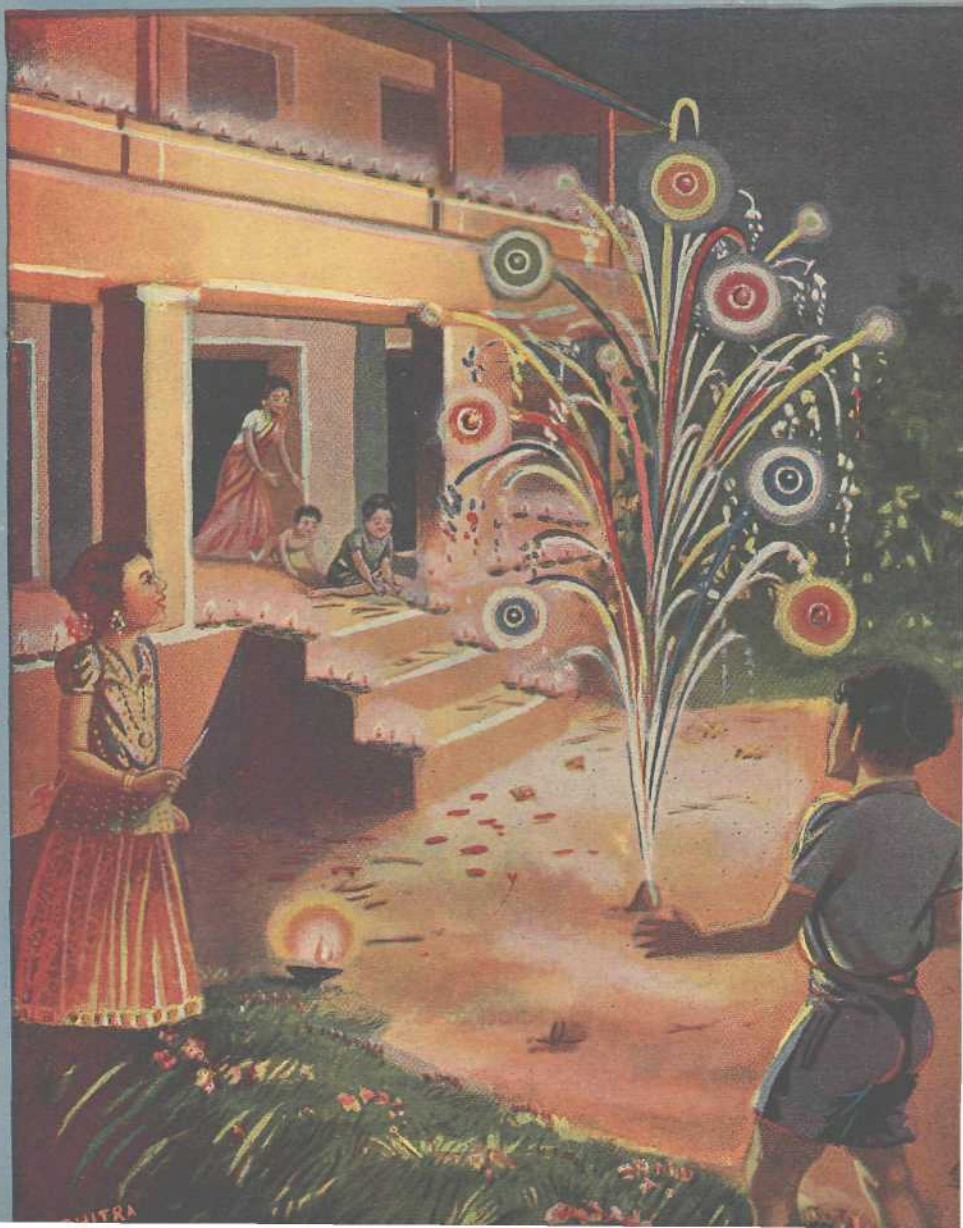

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

1ST NOV. '47

6

ANDAMAMA

Chandamama Nov. '47

Photo by Moorthy Varma

చందమామ ఆల్బమ్, నోవంబరు

చంద్రమౌఘ

(సవంశారు సంచిత ప్రచారము)

1. తెనాలి	1,200	13. జంబర	300
హిగిలాదాకం ప్లాట్	200	14. అనకాపల్లి	300
2. నెలవార	1,000	15. నెల్లూరు	400
ప్లాట్	300	16. విరుద్ధోలు	300
3. గుంటూరు	500	17. కాదేపల్లిగూడెం	250
ప్లాట్	100	18. పికింద్రాబాదు	300
హిగిలాదాకం ప్లాట్	150	19. బాపట్ల	150
ప్లాట్	150	20. కంకిపాడు	100
5. మల్లాది	1,500	21. నెల్లూరు	100
ప్లాట్	250	22. వరంగల్లు	100
6. బాల్తెరు	500	23. కర్నూలు	150
7. విజయనగరం	500	24. మచి	100
ప్లాట్	50	25. బొంబాయి	150
8. ఏలూరు	400	26. కంకల్	100
ప్లాట్	50	27. పిల్లపాడు	250
9. గుడిచాడ	200	పురేకవిల్లకాపాడు	250
ప్లాట్	150	హిగిలాదాకం ప్లాట్	400
10. పామరకోట	150	17 ప్లాట్	400
ప్లాట్	80	అంబ 82 పిల్లపాడు	
11. కడప	100	రంబాపాడు, వగైరా	5,570
ప్లాట్	100		
12. కాకినాడ	500	మొత్తం కాపీలు	18,000

శండ్స్ అండ్ వెస్ట్

ఇస్టాబ్లిష్మెంట్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

(1913 లో స్థాపించబడింది)

ప్రధాన కార్యాలయం:

శండ్స్ అండ్ వెస్ట్ కలెక్టరేట్, పోర్ట్, బొంబాయి.

33 వందలవేలంగా దేశీయ ఉత్పత్తులను ప్రోత్సహించేందుకు మరియు వారితోనే పనిచేసేందుకు.

అన్నింటా ఉత్పత్తులను, వాంటిఫైడ్ అవుట్, సెలెక్టెడ్ అవుట్, మ్యూజియం అవుట్, వంటివి అమ్మేటట్ చేసేందుకు ఉన్న పంపు.

1914 లో అరేబియన్ అవర్సెస్ మార్కెట్ కో-ఆపరేషన్ మొదలైంది. దీనివల్ల అరేబియన్ మార్కెట్ కో-ఆపరేషన్ మొదలైంది. దీనివల్ల అరేబియన్ మార్కెట్ కో-ఆపరేషన్ మొదలైంది.

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి విభాగం: శ్రీ డి. ఎ. వాగరెడ్డి
ప్రధాన కార్యదర్శి ఉప కార్యదర్శి

377, ఎ. వ. రోడ్, క. ★ లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి, ఆలంబి.
మద్రాసు.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, అధ్యక్షుడు, కలెక్టరేట్, బొంబాయి.

మొత్తం దేశం అందానికీ.

ఇండియా సర్క్యులర్స్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు - కాళహస్తి - మద్రాసు

WE
WANT
STAR OF
INDIA!
PENCILS

For Work
On The 1st

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY-MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

చదువుకోండి

చందమామ ఆత్మకథ	 8	పోలీస్ పెట్టి	 29
మరణం మర్యాద	 9	బ్రహ్మలాక్షమణి	 33
గుగ్గిల పాపం	 10	అంకా బ్రహ్మచీ	 38
బందోబస్తు	 12	గురువు - శిష్యుడు	 37
కంచం మహిమ	 17	పెరివాళ్లు	 41
వట్టిర్ని	 22	కాకమ్మక్క కథ	 48
అల్లా కోడల్ల కథలు	 24	తండ్రి కొడుకులు	 49
వల్ల - వాచక	 26	వక్కరావ	 54
గొప్ప వివర	 28	తెలుగు రామలింగం	 58

అంకా, అంకా, ఎన్నో.

పాటు చందా

6-0-0

చందమామ

విడి ప్రతి

0-6-0

విల్లం మా పవిత్రక

గమనిక.

★ 1-11-47నుండి వంశరాంతి ప్రత్యేకసంచికలోనూ అరు యాపాయింట్, కందాకాపీట స్టంప్ కేట్ ఆన్ పోస్టింగ్ లో వంపుతాము. మరల మరల కాపీలు పంపించవు. ఈ, 2-4-49 అదనంపంపితే ప్రతిరోజు రిజిస్టర్ లో పంపగలము. చందాసంఖ్య పుడపాసించి పుత్తరానికి జవాబుపెంతు, చూచిరి ప్రతి. ఏ. పీట పంపించవు.

★ చందమామలో విల్లం రచనలూ, పోలోలూ ప్రకటిస్తాము. దక్కని కాన్ఫిడెన్స్ పోలోలు, 0-0-01 డిజైన్ లో పంపండి. ప్రచురిస్తే తెలుపు తాము. లేదీలో త్రిప్పి పంపుతాము. పదసంఖ్య స్పష్టం ఆర్డరు వ్రాసి, డిజైన్ అందించిన కవరు పంపిరి. ప్రచురించని రచనలు త్రిప్పి పంపుటకు లేదా ప్రచురించే విషయం తెలుపుటకు వీలంబుంది.

యీ పంకతులు గమనించి పాటుపడండి.

అవసరం : 37, అచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు 1

చిల్లల మానవత్రిక

పంపు 1

1 నవంబరు 1947

పంపు 5

పాపలా :

మీ దీపావళిపంతుగ వచ్చింది. వివాహిని మీన హంతువుం
పంతుగలలో వివాహకవతి, మహర్షివతి, కీసావతి
ఈ మూడూ మువ్వటగా మీ పంతుగల. దీపావళినారు మీరు
కీసావతి ఉప్పుతారు; మందుపామాను కాలుస్తారు. ఎంతో
ఉల్లాసంతో రాత్రి పొద్దుపోటుందాకా ఆడుకుంటారు;
నిద్రపోతారు.

కాని, ఆ ఒక్కరాత్రి మీరు ఎంత డబ్బు అప్పుపెడతారో
మీలో ఎవరైనా యోచించారా? కచ్చి లోతు ఉంటుంది,
ఒకవిధంగా ఇది అంతా వృధాకర్చే, మీరు అప్పుపెట్టేవానిలో
నాలుగోపంకైనా వీధిపిల్లలకు వానంచేస్తే వాళ్ళు చదువుకుని
దేశానికి ఎంతో సహాయపడతారు. చెప్పండి, నిజమో, కాదా?

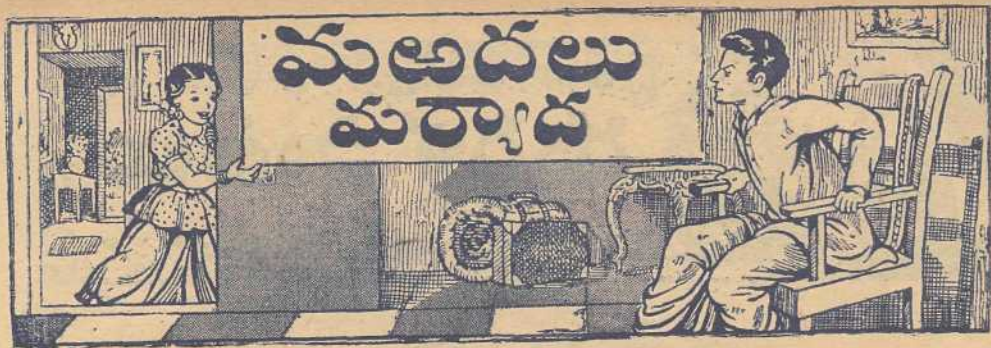
చెలాంటివాడని లోకాలు ఎంతకాలం
నమ్మిస్తాయి. ఏమదగ్గరనుంచి బ్రహ్మ
దాకా ఆతా కృష్ణభగవానుని ప్రార్థిం
చారు. అప్పుడు కృష్ణుడు సక్కభామతో
సహా గరుత్మాంతునిమీద ఎక్కి సరకా
నుడుచి యుద్ధానికి బయలుదేరారు.

కృష్ణునికీ, సరకానుడునికీ యుద్ధం
పెరిగిపోయింది. కృష్ణుడు యుద్ధంలో
మోస్తూపోయాడు. కృష్ణునికీ తెలివినచ్చే

సరకా సక్కభామ చాలా దాకచక్కంతో
రథంనడిపి సరకానుడునికీ యుద్ధం
చేసింది. అతద్వారా కృష్ణుడు రేచక్రంతో
సరకాను కం నరికివేశాడు. అనాడు
చతుర్థి. అందువల్లనే ఆ చతుర్థి సరకా
చతుర్థి ఖండి. అనాడు లోకకష్టా ఏదేరి
నాను కాబట్టి సరకాచతుర్థి పండుగ
అయింది. నాటినుంచి మనం ఆపండుగ
యేలేట జరుపుకొంటున్నాము.

అతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతి అందమామ అతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతిఅతి

అక్కతోడా నీవు బండెక్కి వస్తే
అనంద మౌతుంది అందఱికి బావ!

మొలక నవ్వుల నిన్ను పలకరిస్తాను
అమ్మ నాన్నా నిన్ను ఆదరిస్తారు
చుట్టపక్కాలు నిను చూడవస్తారు
మేలైన వాడవని మెచ్చుకుంటారు.

అక్కను నీవెంట కొనిరాక బావ
బిక్కుబిక్కుమంటు ఒక్కడవు వస్తే,
చిత్తమొల్లాదోయి క్షేమంబు లడుగ
మనసు పుట్టాదోయి మర్యాదచేయ!

అక్కనుంచేగద బావ చుట్టంబు
అల్లనుంచేగద తిరుగలి చుట్టంబు
అన్నసామెత మనలో ఉన్నదంచూను
ఎఱుగవోయీ నీవు వెళ్లి మాబావ!

మా మయ్య

మామయ్యంతో మంచోడే
 మాటాడిస్తే నుంచోడే.
 నోట్లో నాలుక లేకున్నా!
 నూటికి సర్దా రై నాడే.
 ఊరూపేరూ లేకున్నా!
 ఉండీలే దిగ్గమింగాడే.
 అట్టేపిలుపే లేకున్నా!
 అంగలు మంగలు వేస్తాడే.
 గాలికి కొట్టుకు పోతున్నా!
 గప్పా లూరక కొడతాడే.

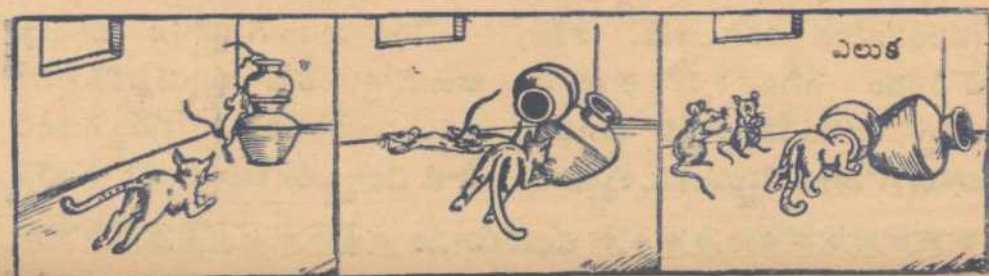

తలుపూ మాటుకు లాగండే
 తప్పెట దరుపూ వేయండే
 గోడ చాటుకు దీయండే
 గుడ్డుల బెల్లం బెట్టండే
 తమ్ముల పాకు లీయండే
 సొమ్మూ సొట్రా లాగండే
 మంచీ గంధం పూయండే
 మానూ గాయను చేయండే.

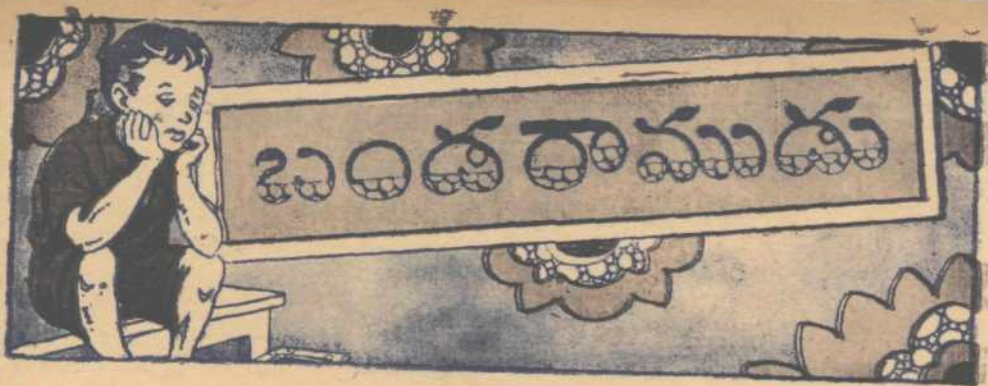
పని పాటంటే మామయ్యా !
 ప్రాలు మాలెద వేమయ్యా !

తిండి తిప్పలకుం డంటే,
 గండు బిల్లిలా గొస్తావే!
 చెయ్యని పెట్టుని అయ్యలకే,
 రొయ్యల మీసం గావాలే!
 కావలసిన పని చేయాలే,
 కడుపు కింత తిని తిరగాలే!
 మంచీచెడ్డలు తెలియాలే,
 మారాజును పేరుండాలే!

—విటుకూరి రవింద్రం

ఎవడు లోకువంటే బందరామాయి లోకువన్నట్టయింది నాపని. నాకు సరిగా బుద్ధితెలియకమునుపే మా వాళ్ళు నన్ను మొద్దువెధవకింద రూఢిపరిచారు. మా చుట్టుప్రక్కలవాళ్ళూ, బంధువులూ, స్నేహితులూ, నా మేస్టర్లూ, తోటివిద్యార్థులూ అందరూ నన్ను బందరాముడనే పిలిచి, బందరాముణ్ణి చూసినస్త్రీచూశారు.

మొదట్లో నేనుకూడా అందరిమాటా నమ్మాను. నిజంగానే నేను బంద వెధవ ననుకున్నాను. అందరికీ లోకువగా పడి ఉన్నాను. అందరివనులూ చేశాను. కాని నన్ను గురించి అందరూ అనేది నిజంకాదని నాకు క్రమక్రమంగా రుజువు కాసాగింది. వాళ్ళమాటలు అబద్ధమని వాళ్ళనోటనే పలికించాలని బుద్ధిపుట్టింది. ప్రపంచమీద తిరగబడ్డాను. నామీద రొదీతనం చేసినవాళ్ళని తన్నాను. నన్ను మోసంచేసినవాళ్ళని పరాభవించాను. గోపిగాని, కిష్టదగని, శృంగారం

మేష్టారుగాని నన్నుగురించి వెనకటి లాగా ఆనుకోవలసిన అవసరంలేదు.

ఒకచిత్రం గమనించారా? ప్రపంచం ఒకణ్ణిపట్టుకుని "బంద, మొద్దు," అని సురిభంగానే అంటుందిగాని, తెలివిగల వాడుంటే వాడి తెలివితేటలు చప్పున గ్రహించలేదు. మనవాణ్ణి దూరపు మనుషులు గొప్పవాడనేదాకా మనం వాడి గొప్పతనం తెలుసుకోం. ప్రపంచం కన్న "మొద్దు" ఎవరూ ఉండరని నా అభిప్రాయం. నేను క్లాసులు పాసవు తూనే ఉన్నాను. నాకు క్లాసులో ఫస్టు మార్కులు కూడా వచ్చాయి. కాని నన్నందరూ ఇంకా బందరాముడనే పిలుస్తున్నారు. హేళన చేస్తున్నారు. నా మీదికి ఒంటికాలిమీదవస్తూనేఉన్నారు.

నేను నాలుగో క్లాసు పాసయి అయిదో క్లాసులోకి వచ్చిన కొత్తలో ఒక తమాషా జరిగింది. నన్నుగురించి సాటి విద్యార్థులు అభిప్రాయం మార్పు

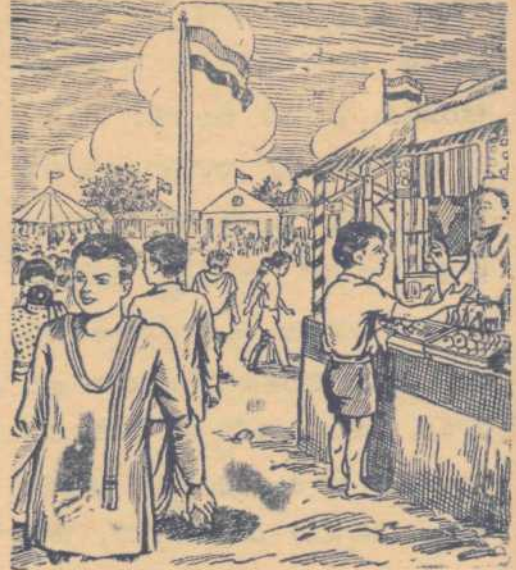
చందమామ

కునేటందుకు ఇది మంచి అవకాశం.

మా స్కూలు తెరిచిన కొత్తలో మా పూర్వో ఒక ఎగ్జిబిషను పెట్టారు. ఎక్కడలేని షాపులూ వచ్చాయి. ఊళ్లో ఉన్నవాళ్లందరూ తిరణాళకు పోయి నట్టుగా వేడుకలు చూడబోయినారు. ఎన్నడూ కనీ వినని వస్తువులన్నీ కొనుక్కు రాసాగారు. నా కూడా ఏమై నా కొందామనిపించింది; కాని రూపాయో, రెండో లేకుండా కొన తూని కేముంటుంది ?

ఉన్న షాపులు చూసి అయినా సంతోషించామని నేనూ ఒక రిద్దరు స్నేహితులూ కలిసి ఎగ్జిబిషనుకు బయలు దేరాం. షాపులన్నీ చూస్తూ వెళ్లాం. ఆక్కడ ఒక షాపులో ఒక మంచి చాకు కనిపించింది. దాని పిడి ఎంతో అందంగా ఉంది. దానిలో చాకు కాక ఒక ముల్లూ, ఒక బిరడాలతీసే మరా, మర మేకులు బిగించే స్కూర్డ్రైవరూ ఉన్నాయి. చూడగానే ఆ చాకు కొనుక్కో ఖుద్దిపుట్టింది. కాని ఏంచెయ్యను? దాని ఖరీదెంత అని అడిగితే షాపువాడు, “కారుచౌక! రూపాయిన్నర! కావ లిస్తే కొనుక్కో! ఇటువంటి చాకులు దజను తెప్పించాను. ఇదొక్కటే ఉంది.”

అని నన్ను వెర్రెత్తించాడు. నా వెంట వచ్చిన నాగభూషణం జేబులోనుంచి రూపాయిన్నరతీసి ఆ చాకు కొన్నాడు.

“ఏదిరా? నన్నొకసారి చూడనీ,” అని నాగభూషణం దగ్గర చాకు తీసు కుని ఎంతో ఆనందంతో దాన్ని పరీక్షించ సాగాను. చివరకు వాడి చాకు వాడి కిస్తూ, “నాదగ్గర దబ్బుల్లేవుగాని ఉంచే తప్పక కొనిఉండును,” అన్నాను.

నేనీమాట అంటుండగా నా వెంట ఉన్న మరో కుర్రవాడు రహస్యంగా, “లెక్కరి మేష్టారు,” అన్నాడు. నేను తరి ఎత్తి చూసేసరికి మా పక్కగా

చందమామ

లెక్కలమేష్టారు పోతున్నారు. ఆయన మాకేసి చూసి నవ్వారు. నామాటలు ఆయనకు వినపడి ఉండాలి.

ఆరోజు బడిలో నాగభూషణం తన కొత్తచాకును పిల్లలందరికీ చూపించాడు. దానితో అందరినీ పెనసక్కు తెక్కుకోనిచ్చాడు. ఆ సాయంత్రం బడి వదిలి నేను ఇంటికి పోతుండగా బడి నౌకరు నావెంట వచ్చి నా చేతికి ఒక అందమైన పాకెట్టు ఇచ్చాడు. ఇంటికి పోయి విప్పదీసి చూతునుగదా, నాగభూషణం కొన్నటువంటి చాకే. అయితే దీని పిడిమీద నా పేరు పొడి అక్షరాలున్నాయి. “లెక్కల్లో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకున్నందుకు,” అని లోపల చీటి పెట్టిఉంది. నా సంతోషం ఏంచెప్పను!

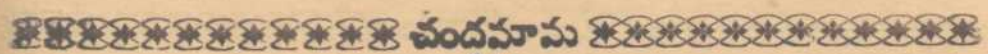
మర్నాడు పెందలాడే బడికివెళ్లి క్లాసులో కూచున్నాను. నా కొత్త చాకు తీసి పెనసలు ముక్కు చెక్కుకుంటుండగా నాగభూషణం వచ్చాడు. నాచేతిలో చాకు చూస్తూనే అమాంతం మీదపడి లాక్కుబోయినాడు. నేను వాణ్ణి లోపేసి చాకు మడిచి జేబులో పెట్టుకుని, “ఏమిటి నీ ఉద్దేశం?” అన్నాను.

“నా చాకు నువ్వే కాజేశావు. నాది పోయింది. అంతటా వెతికాను. దొరకలేదు. నాది దొంగిలించావు. లేకపోతే నీ కెక్కడిది?” అన్నాడు నాగభూషణం.

“ఇది నాకు బహుమానం. నీది పారేసుకుంటే దానికి నన్నేం చెయ్యమంటావు?” అన్నాను.

నాగభూషణం నన్ను నానా మాటలూ అని మీదపడ్డాడు. ఇద్దరమూ చచ్చేటట్టు తన్నుకున్నాము. ఇది చూసి హెడ్మాస్టరుగారు మమ్మల్నిద్దరినీ పిలిపించాడు. ఆయన ఎదట నాగభూషణం నన్ను దొంగగా నిరూపించాడు. నేను కూడా నిజమే చెప్పాను.

అంతా విని హెడ్మాస్టరుగారు, “ఇది రాముడి చాకే. కిందకిడు లెక్కల్లో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకున్నందుకు లెక్కలమేష్టరుగారు వాడికి బహుమానం ఇచ్చారు. నీ చాకు నువ్వు స్ట్రేగ్రాండులో పారేసుకున్నావు. నౌకరు తెచ్చి నాకిచ్చాడు. పుచ్చుకో. ఎప్పుడూ తొందరపడి ఇంకొకరిపీద దొంగతనం అంటగట్టకు.” అని నాగభూషణానికి బుద్ధి చెప్పారు.

చందమామ

దేశికా కారశిదేవి.

నీలాల నింగిలో దేలియాడేవు
మబ్బుల్ల చాటున మాటుమణిగేవు
తళుకు చుక్కలతోడ తరలివచ్చేవు
చందమామా నీడు అందమేమందు.

కలవలు నినుజూచి కిలకిల నవ్వు
మాపాప నినుజూచి మాటలు పలుకు
కవులెల్ల నినుజూచి కయితలల్లెరు
భావగీతంబాడు భావ నినుజూచి.

ప్రతినెల తరిగేవు ప్రతినెల పెరిగేవు
వదియారు కళలతో పరిధవిల్లెవు
అండాలు చిందేవు వో చందమామ,
అనంద మిచ్చావు వో చందమామ.

బాలిక ల్నిమీద పాటలు పాడ
బాలురు నీపైన పద్యాలు వ్రాయ
తరుగక నీ కీర్తి కరము పెంపొంద
చందమామానిన్ను చదివాము మేము.

చందమామ పోటీవ్యాసం

అగష్టునెల పోటీవ్యాసాలలో రెండవ బహు
మతిపొందిన "గంగులు కథ" అనే కథ ఈ
వంతుకలో వేశాము. దీన్ని వ్రాసింది బొడ్డా
ప్రసన్నకుమారి, దుర్గాడ.

మూడవ బాహుమతి "మా జాకీ" అనే
కల్పనాకథకు యిచ్చాము. దీన్ని వ్రాసింది రమ,
మాజిపీడు. ఈ కథ వచ్చేనెల ప్రకటిస్తాము.

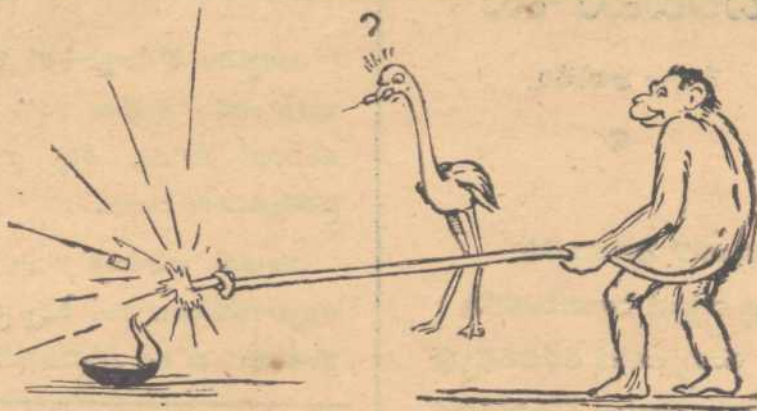
వ జీలు జవాబు

ప	న	న	పం	దు		కీ
	గ	రి	ట		వే	లు
అం		గ		గొ	దు	గు
గీ	త				క	ర్ర
కా	ని	ది		తొ		ము
ర	వి		గ	ద	బ	
ము		పా	ద	ర	స	ము

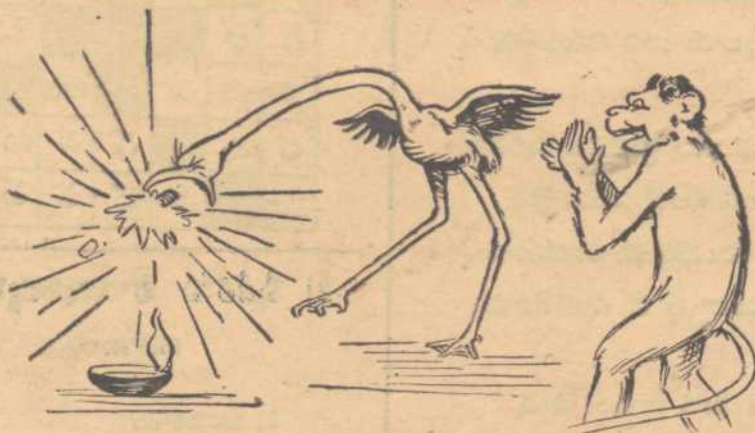
21 పేజీలోని పొడుపుపద్యములకు

జవాబులు

1. అనాసకాయ
2. విచ్చెన
3. మొగలిపొత్తి
4. కోడిపుంజ

కోతి కొంగా ఉపాకాయలుకాల్సే పందెం వేసుకున్నై
కోతి జాగ ర్తగా తోకను పువ్వువ త్తికిచుట్ట కాల్చింది.

కొంగకూడా ముక్కుతో పువ్వువ త్తి పట్టుకునికాల్చింది.
ఇంకేముంది, కాసేపట్లో కళ్ళల్లోకి పొగపోయింది; నాలిక చుర్రుమంది.

కాలముల మహిమ

అనగా అనగా ఓహో ఓ బ్రాహ్మ
 డున్నాడు. అతని తల్లి, పెళ్లాం, పెళ్లాం
 తల్లీకూడా అతని దగ్గరే ఉంటున్నారు.
 కాని అత్తకి కోడలికి ఒక్కనిమిష
 మేనా పడదంటేదు. ఓరోజు బ్రాహ్మ
 డింటికి రాగానే పెళ్లాం 'ఈవేళ మీ
 అమ్మగార్ని ఇంట్లోంచి బయటకు
 పంపియ్యాలి. లేకపోతే నేను నూతిలో
 పడి చస్తాను' అనిఅంది. పెళ్లాం చచ్చి
 పోతుందేమోఅని యింపడి ఆ బ్రాహ్మడు
 తన తల్లిని ఇంట్లోంచి వెళ్లగొట్టడానికి
 వప్పుకున్నాడు. ఆరాత్రి పెందరాళే
 భోజనం చేసేసే తల్లి దగ్గరకు వెళ్ళి
 'అమ్మా! చెల్లెలికి జబ్బుగా ఉందిట;
 నిన్ను వెంటనే రమ్మండి' అన్నాడు.

'పదరానాయనా! వెళ్లివద్దాం. నన్ను
 వెంటనే దిగబెట్టరా' అంది తల్లి కూతురి
 మీద ప్రేమకొద్దీని. ఆరాత్రి రాత్రి
 తల్లిని తీసుకొని కొడుకు బయల్దేరాడు.

మధ్య దారిలో ఓ చిన్న అడవిఉంది.
 ఆ అడవిలోనికి వెళ్లిన తర్వాత తల్లిని
 నడవమని తాను వెనకాల ఉండిపోయి
 ఆ బ్రాహ్మడు ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

కొడుకు వస్తున్నాడు కాబోలు అను
 కుంది తల్లి. కొంత దూరంవెళ్లక
 వెనక్కి తిరిగిచూస్తే కొడుకులేడు.
 ఎంత పిల్చినా పలకలేదు. ఏడుస్తూ ఓ
 చెట్టుక్రింద కూర్చుంది. అక్కడకు
 కొంతసేపయ్యాక వేసవికాలంవచ్చి
 'అమ్మా! అమ్మా! నేను వేసవి కాలా
 ని; మంచిదాన్నా, కాదా?' అంది.
 'అయ్యో! నీవు మంచిదానవే అమ్మా,
 నీ కాలంలో హాయిగా ఎక్కడకేనా
 వెళ్లవచ్చు. నీకాలంలో పెళ్ళిళ్ళు పేరం
 టాళ్లు జరుగుతాయి. మామిడిపళ్లు,
 పనసపళ్లు దొరుకుతాయి. నీవు మంచి
 దానవమ్మా' అంది తల్లి. వేసవికాలం
 వెళ్లిపోయింది. తర్వాత వర్షాకాలంవచ్చి

'నేను వద్దకాలాన్ని. నేను మంచిదాన్నా, కాదా?' అంది. 'అయ్యో! నీవు మంచి దానవమ్మా! నీవు లేకపోతే నీళ్లేలేవు. నీరు లేకపోతే మేం బతకడం ఎలాగ! చెరువులు నిండుతాయి. నీవల్లే పంటలు పండుతాయి. నీవు మంచిదానవమ్మా!' అంది తల్లి. వద్దకాలం వెళ్లిపోయింది.

శీతకాలంవచ్చి 'అమ్మా! నేను శీత కాలాన్ని! నేను మంచిదాన్నా, కాదా?' అంది. 'అయ్యో! నీవు మంచి దాన వమ్మా! నీ కాలంలో హాయిగా నిద్దర

పోవచ్చు. జామిపళ్ల, నీతాఫలపు పళ్ల వస్తాయి. నీవు మంచిదాన వమ్మా!' అంది తల్లి. వెంటనే మూడు కాలాలు ఒక్క మారు ప్రత్యక్షమై 'నీవు మాటలాడితే మాణిక్యాలు రాలాయి. నవ్వితే నవరత్నాలు రాలాయి' అని దీనించి ఆవిడ అడక్కుండానే ఆవిడను తీసుకొనివెళ్ళి కొడుకుయింటి దగ్గర దిగబెట్టాయి. తెల్లవారగానే కొడుకూ, కోడలూ వాకిట్లోకి

వచ్చి ఈ విడను చూచి నిర్ద్వంద్వం తపోయారు. 'ఎలావచ్చారు అత్తయ్యా!' అంటూ ప్రేమపూరితంగా దానిలా అడిగింది కోడలు. ఏదో మాట్లాడింది అత్త; మాణిక్యాలు రాలాయి. కోడలు ఆశ్చర్యపడి మాణిక్యాలు ఏరుకుంటూండే అత్త నవ్వింది; నవరత్నాలు రాలాయి. ఇంకా ఆశ్చర్య పడింది కోడలు. అప్పట్నుంచీ అత్తగార్ని కొద్దిగా గౌరవించేది.

కాని ఓ పెద్ద విచారంపట్టుకుంది మంచినిశ్చేనా దొరకవు. వెధవకాలం, కోడలికి. 'ఈరాలే రత్నాలు, మాణి పో! పో!' అంది. వేసవికాలం క్యాలు, మా అమ్మ నోటినుంచీరాలక వెళ్లిపోయింది.

అత్త నోటినుంచి రాత్తున్నాయి. మా వర్షాకాలంవచ్చి 'అమ్మా! నేను మంచి అమ్మనుకూడా ఇలాచెయ్యాలి' అను దాన్నేనా? అంది. 'చీ! చీ! వెధవ కుంది. వెంటనే మొగుణ్ణిపిలిచి తన కాలం. వర్షాలు పట్టుకుంటే వదలవు. తల్లినికూడా అడవిలో ఒదిలేసి జారు, బురద; మడిబట్టేనా ఆరదు. రమ్మంది. సరేనన్నాడు బ్రాహ్మడు. ఓ ఊరు వెదదామంటే లేదు.' అంది ఆరాత్రి భోజనాలయ్యాక అత్త, అల్లుడు, అత్త. అడవికి వెళ్ళారు. తన తల్లిని వర్షాకాలం వెళ్ళి పోయింది.

వదిలేసినదోటనే అత్తనువదిలి అల్లుడు ఇంటికి వెళ్ళాడు. అత్త గారు ఓ చెట్టుక్రింద కూర్చుంది.

కొంత వేసవికాలంవచ్చి 'అమ్మా! నేను వేసవి కాలాన్ని! మంచి దాన్నేనా?' అంది. అనగానే, 'చాలే! నీమంచి చెప్పక్కర్లేదు, వెధవమంచి. ఎండలు తెగకొస్తాయి. ఈ చెవి గాదువు ఆచెవికి కొడుకుంది.

శీతకాలంవచ్చి 'నేను మంచిదాన్నేనా?' అంది. 'ఛీ! ఛీ! ముండామంచి. నీమంచే చెప్పాలి. వెధవవలి. ఎంతకూ వదల్లు. ఇట్టే పొద్దు పొడుస్తుంది. అట్టే మాయమవుతుంది. ఎంతకీ తెల్లారదు. పో. పో' అంది అత్త.

వెంటనే మూడుకాలాలు ప్రత్యక్షమయి అత్తనో గాడిదను చేసేసి కూతురు గుమ్మంలో వదలిపెట్టి 'సీవు మాట్లాడితే నోట పురుగులు రాతాయి.' అని వెళ్ళిపోయాయి. తెల్లవార్లూ నిద్దరేనా పట్టక 'ఎప్పుడు అమ్మవస్తుందా? ఎప్పుడు రత్నాలు రాతాయా' అని చూస్తుంది బ్రాహ్మడి పెళ్ళాం. లేవగానే గుమ్మంలో గాడిద కనబడింది.

ఇదేమిటి గాడిదెలా వచ్చిందనుకుంటూండగానే ఆ గాడిద రూపంలోఉన్న ఆమెతల్లి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది. అలా చెపుతుంటే నోటంట పురుగులు రాత్తున్నాయి. తన ఆనూయవల్ల ఇలా అయిందని దుఃఖించింది ఇల్లాల. జరిగిన సంగతి అత్తగార్ని అడిగితెలుసుకుంది కోడలు. 'మా అమ్మనోరు మంచిది కాదు' అని ఏడ్చింది పాపం.

అంచేత కష్టంగాఉన్న ఏకాలాన్నీ తిట్టకూడదని మొన్న వద్దాలలో మానాన్న చెప్పాడు. నేను మీకు చెప్పాను. ఎప్పుడూ ఏకాలాన్నీ తిట్టకంటే అన్నయ్యలూ, అక్కయ్యలూ!—

ఉండాలోయ్ ఉండాలి

పి. భానుమతి

ఫిలింకు పాట
పిల్లలకు ఆట
రాజుకు కోట
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

అత్తకు నోరు
దేవుడికి తేరు
స్థారుకు కారు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

స్త్రీజికి తెర
కత్తికి ఒర
చేపకు ఎర
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

యింటికి అమ్మ
నిమ్మకి చెమ్మ
కొలుపుకు బొమ్మ
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

తలుపుకు గడి
దేవుడికి గుడి
అవ్వకు మడి
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

జూదరికి పేక
గొడ్లకి పాక
గాంధీకి మేక
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

అరవలకు పాగాకూ
అంధులకు గోగాకూ
మళ్ళయాళులకు తేయాకూ
ఉండాలోయ్ ఉండాలి.

పొడుపు పద్యములు

★

పైని పెచ్చుదీసి భక్షింప మధురంబు
కాయమెల్ల ముండ్లు గల్గియుండు
కాయపైనిజూడ కనిపించు మొక్కలు
ఇందు భావమేమి, చందమామ?

—పూడిపెద్ది నక్కనారాయణ, బరంపురం.

★

ఉన్నచోట నిలిచి యొరుల దాటెంతును
పరులనెక్కి యెప్పుడు బయనమగుదు;
నాదుకాళ్ళను రెండె, నరునికాళ్ళను రెండె
నన్ను దెలిసికొనుము చందమామ.

—ఆర్. ఆనందరావు, కడప.

★

పచ్చన్ని పెట్టెలో విచ్చుకోనుంది
తెచ్చుకో బోతేను గుచ్చుకుంటుంది
ఎంత గుచ్చుకున్నా ఏమైనగాని
తెచ్చుకొందు రదేమొ తెల్పు మామయ్య?

—కం. లక్ష్మీనారాయణ, కాపేశ్వరం.

★

పాడలపాడల గువ్వ, పొంకమైన గువ్వ
గువ్వలోకి మొవ్వ, పురుగులుతినే అవ్వ
రాజులపాడిచే రవ్వ, రాత్రితెలిపే రవ్వ
నున్ననైన గువ్వ, నూకలుతినే తవ్వ.

—వచ్చిపురాసు అప్పారావు, చిక్కా-ల.

(జవాబులు ఈ సంచికలోనే ఉన్నవి)

డబ్బిచ్చి

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో మిఠాయి వట్టుకెల్లాడు,"అని అబ్బాయి గబగబా రాజు ఒక అబ్బాయి. చాలా తెలి ఫిర్యాదుచేశాడు. "ఎవరు గారి బట్టలు వేసుకుని వెళ్లి వయినవాడు. ఒకరోజున పట్టుకెల్లారు?" అని రాజుగా పోయాడు.

ఎక్కడికో వెడుతూ, రడిగారు. "డబ్బిచ్చే పట్టు చాకలికి మిఠాయిలేదు. దోపలో మిఠాయి అంగడి కనబడితే, బుట్టెడు మిఠాయి కుడ్డల మూట కూడా అరువుతీసుకొని, తనపేరు కోమటి. "ఇకనేం? వద పోయింది. వాడు వెళ్లి రాజు పద!" అన్నారు రాజుగారు.

"డబ్బిచ్చి" అని చెప్పి మళ్ళీ వస్తానని మిఠాయి తింటూ ఇంకో ఊరు వెళ్లి పోయాడు.

కోమటి అతనికోసం చాలా నేపుచూసి ఆఖరుకు రాజుగారితో, "డబ్బిచ్చి

ఈలోపుగా మన అబ్బాయికి దారిలో రాజుగారి చాకలి కనపడ్డాడు.

"ఊరిబయట మిఠాయి పంచి పెడుతున్నారు. నే

తెచ్చుకొన్నాను. వెళ్లి నువు గారి దగ్గర, "నిన్న మధ్యా కూడా తెచ్చుకో. నీ మూట న్నం నా గుడ్డల మూట నేచూస్తాను. నా పేరు నిన్న ఎత్తుకెల్లాడు," అని ఫిర్యాదు మధ్యాన్నం," అని చాక చేశాడు.

లితో చెప్పాడు అబ్బాయి. "నిన్న మధ్యాన్నం ఎత్తు చాకలి పరుగెత్తు కెల్లాడు. కెళ్ళితే ఇప్పుడు చెబుతు

న్నావా? వెళ్లు, వెళ్లు," రాజుగారు అవతలికి వెళ్లు అన్నారు రాజుగారు.

మన అబ్బాయికి మరోదేశం వెళ్ళిపోయాడు. తోవలో ఒక రాజుగారు తరవాత రాజుగారు గుర్రం ఎక్కి కనిపించారు. మంత్రిని పిలిచి, "మంత్రి, గుర్రం వాడు గుర్రం ఎత్తు తెల్లాడు, పట్టుకో" అన్నారు.

దాని మొగుడు," అని

"గుర్రం వాడు గుర్రం చెప్పాడు. ముసలమ్మ ఎత్తుకుపోతే మనం కల్పిం 'సరే' నంది. మన అబ్బాయి పిల్లని గుర్రం మీద కూర్చోబెట్టుకుని ఏరుదాటించి తీసుకుపోయి దాన్ని పెళ్లాడి సుఖంగా ఉన్నాడు.

అబ్బాయి ఒక ఏటి వాడుకు వచ్చాడు. అక్కడ ఏరుదాటడానికి ఒక ముసలమ్మ, ఆమె మనమరాలు చక్కని చుక్కా కూర్చుని ఉన్నారు.

"నా పిల్లను దాని మొగుడు తీసుకెళ్లాడు," అని రాజు దగ్గర ఫిర్యాదు చేసింది ముసలమ్మ.

తాగొస్తాను. నువ్వు చాలా మంచివాడివిలా గున్నావు. నా గుర్రం చూస్తూ ఉండు. నీ పేరేమిటి?" అన్నారు రాజుగారు.

"ముసలమ్మా, మిమ్మ దాని మొగుడు కనక ల్ని ఏరుదాటిస్తా. ముందు తీసుకెళ్లాడులే. మాట్లాడక

"నా పేరు గుర్రం వాడు," పిల్లను దాటించిన తరవాత ఉడుకో," అన్నాడు రాజు. అన్నాడు మన అబ్బాయి. నిన్ను దాటిస్తా. నా పేరు ముసలమ్మ ఏడుస్తూ వెళ్ళింది.

అత్తా కోడళ్ళ కథలు

అనగా అనగా ఒకపూళ్ళో ఒక అత్తగారు, నలుగురు కోడళ్ళు వుండే వాళ్ళు. అత్తగారినిచూస్తే కోడళ్ళకు చాలాభయం. యిట్లావుండగా, పెద్ద కోడలికి చెరుకుగడ తిందామని వుండేది. చిన్న కోడలికి చలిమిడి తినాలని వుండేది. మూడవ కోడలికి అరిశెలు తినాలని వుండేది. నాలుగవ కోడలికి పరవాన్నము తినాలని వుండేది. చేసుకుందామంటే అత్తగారు కోప్పడుతుందని, అత్త లేనప్పుడు చేసుకుందామని సమయంకోసం చూస్తువున్నారు.

ఒక రోజున అత్తగారు. పొలంవెళ్ళింది. అప్పుడు పెద్ద కోడలు, "అత్తయ్య పొలంవెళ్ళింది. మనకు కావలసినవి త్వరగా చేసుకుందాము" అంది. సరే అంటే సరే అనుకున్నారు.

ఎవరికి కావలసినవి వారు తెచ్చుకుని తినబోతూవుండగా అత్తగారు వచ్చింది. ఆవిడ చూస్తుందని యెవరు చేసుకున్నవి వారు దాచుకున్నారు. అత్తగారు చూచి చూడనట్లు వూరుకున్నది. కోడళ్ళు ఆగలేక "అత్తయ్య! అప్పుడే వచ్చారే?" అని అడిగారు.

అందుకు ఆమె ఇలాచెప్పింది: "నేను పొలంపోతుంటే చెరుకుగడ అంత పాము కనిపించింది. చలిమిడిముద్దంత రాయి విసిరాను. అరెకెంత పడిగ విప్పింది. పరవాన్నలాగా నావళ్ళు పొంగిపోయింది." అని ఆయాసపడుతూ చెప్పింది కోడళ్ళు సిగ్గుపడి యెవరిభాగంలోది వాళ్ళు అత్తగారికికూడా పంచి పెట్టారు. అంతా ఆనందంతో తిన్నారు.

కాక వెంకటకమల, అడవుండివి, గుంటూరుజిల్లా.

పళ్ళు - నాలుక

ఒకరోజున ఊరికేఉన్న నాలుకకి పెద్ద సందేహం వచ్చింది. నేరు అనే కొట్టులో, పండ్లు అనే భయంకరమైన భటులచే బంధింపబడి నట్లు తోచింది. ఆ బంట్లకు ఎప్పుడు తనమీద కోపంవస్తే అప్పుడు వారిక్రిందబడి నలిగిపోవలసిందేగదా! భయంవేసిన నాలుక పళ్లనిలా ప్రార్థించింది.

“దంతములారా! మీ ఐకమత్యము చాల గొప్పది. మీ ధాటికి తిరుగులేదు. ఎంత గట్టిదానైనా ఇంతలో పిండి చేయగలరు. నేను మీకోక లెక్కకాదు. కనుక నన్ను దయఊంచి రక్షించండి. మీకెంతైనా పుణ్యం ఉంటుంది.” అని బ్రతిమలాడింది.

ఎప్పుడూ వినని కొత్తమాటలు వినేసరికి పళ్లకు ఆశ్చర్యం వేసింది. నిజానికి నాలుక తమకంటే చాల గొప్పది. వయసులోనూ పెద్దదే. కాని ఇట్లా బ్రతిమలాడడానికి కారణం ఏమిటో తెలుసుకోలేక పళ్లు ఇలా జవాబు చెప్పినై.

“అయ్యా! నాలుకగారు! మీ రిలా పలకడం తగదు. మీరు అన్ని విషయములలోనూ మాకంటే గొప్పవారు. మీ సహాయము లేనిదే మా పని మేము చేయలేము, సరిగదా మా బ్రతుకులు మీ దయమీదనే ఆధారపడి ఉన్నవి.—మీరు ఎవరినైనా ఒకమాట తిట్టారా ఒక్క దెబ్బకు మేమంతా వ్రాలి క్రిందపడి పోవలసిందేగదా! కనుక మీరే మా యందు కరుణచూచి కాపాడండి” అన్నవి.

దాంతో తనకక్తి ఇంతా అని ఆశ్చర్య పడుచున్న నాలుక ఆనందముపట్టలేక రెండు పెద్దసైజు పంచదార లడ్డాలకు ఆర్పరిచ్చింది.

అనగా అనగా ఓపూళ్లో ఒక వస్త్రాడు
వుండేవాడు. యింకో పూళ్లో ఇంకో
వస్త్రాడు వుండేవాడు. వారిద్దరూ ఓ
గ్రామములో కలుసుకున్నారు. వక
వస్త్రాడు రెండో వస్త్రాడుతో అన్నాడు
కదా “నీవు నాతో కుస్తీకి వచ్చెదవా
లేక నీ కాలితోగా తీసెదవా?” అని.

రెండో వాడు యేమన్నాడంటే
“నేను తొందర పనిమీద వెళ్తున్నాను;
ఇప్పుడు వీలుకాదు. ఫలానారోజున
కలుసుకుందామంటే నేను వస్తాను”
అన్నాడు. సరేనని వకరి గ్రామము
వకరు తెలుసుకుని వెళ్లిపోయినారు.

కొంతకాలమువకు వాళ్లు అనుకున్న
ప్రకారము గడువురోజు వచ్చినది.
వకవస్త్రాడు యింటివద్ద భార్యతో “ఏమే,
నాకోసరము వక వస్త్రాడు వస్తాడు.
వాడితో యేమని చెప్పతావంటే ‘ఫలానా
గ్రామములో వివరీతమయిన వర్షము
కురుస్తున్నదట. వర్షము పడకుండా
అక్కడ గండుచీమల మీసములతో
పండిరిపేయుటకు వెళ్ళినాడు’ అని
చెప్ప”మని బయలుదేరినాడు.

రెండవవస్త్రాడు యింటివద్ద భార్య
తో అన్నాడుగదా “ఏమే, నాకోసము
వక వస్త్రాడు వస్తాడు. ‘ఫలానా
గ్రామములో ముప్పు చిల్లిపడి వీనుగ
తొండమంత వర్షధారపడుతూ ఉన్న
దట. వర్షధార పడకుండా ఎర్రచీమల
చర్మముతో మాటుపెట్టుటకు వెళ్ళినా’
డనిచెప్ప”మని బయలుదేరినాడు.

డి. నరసింహారావు, కొల్లూరు.

ఈవిధంగా భార్యలతోచెప్పి బయలుదేరిన వారిద్దరు పొరపాటున దారిలో కలుసుకున్నారు. ఇక్కడనే కుస్తీపట్టెదమంటే రెండవారు “యిక్కడ మన పోట్లాట చూచేవారు ఎవరూలేరు. గెలుపు ఎవరిదయినది చెప్పేవారు లేరు. ఆ కనవడే గ్రామము వెళ్లెద”మంటుండగా ఆ దోవనే ఓ ముసలమ్మ పొలములో ఉన్న మనమడికి యేడుకుండలలో అన్నము వగయిరాలు పెట్టుకుని యేడుకుండలు దొంతరగా నెత్తిన పెట్టుకుని వెళుతూఉన్నది. వస్తాదులు ఆ ముసలమ్మను పిలిచి “అవ్వా మేమిద్దరము పోట్లాడుకుంటాము. ఎవరు గెలిచినది, ఎవరు వోడినది చెప్ప”మన్నారు. ఆ ముసలమ్మ యేమన్నదంటే “మీ పోట్లాట చూస్తూవుంటే పొలములో ఏనుగులను కాస్తూన్న నా మనమడు

నా కోసరము యెదురుచూస్తూ ఉంటాడు. వాడికి అన్నము పట్టుకెళుతూ వున్నాను. మీరు నా నెత్తినవున్న యేడుకుండల దొంతర పడకుండా చెరొకరు రెండుభుజముల మీద ఎక్కి పోట్లాడుతూఉండండి. నేను నడుస్తూనే వుంటాను. దొంతర ఎవరు పడనీయకుండా వుంటారో వారు గెలిచినట్ట”ని చెప్పింది. ఆ ప్రకారమే వారు చెరియొక భుజము మీదయెక్కి పోట్లాడుతూ వున్నారు. ముసలమ్మ నడుస్తూనేవున్నది. పొలం సమీపమునకు వచ్చింది. ముసలమ్మ మనమడు, యేనుగులను పొలములో కాముచున్నాడు.

వాడు తన అవ్వరావటము చూపి తొందరగా యేడుయేనుగులనూ మూటకట్టి చెట్టుకొమ్మకు వేలాడదీశాడు. ఇది కని

పెట్టి వస్తాదులు తమని చంపటానికి వస్తున్నాడని భయపడి ముసలమ్మ భుజముల మీదినుంచి కిందికిదూకి పారి పోయినారు.

ముసలమ్మ చెట్టువద్దకు వెళ్ళగా చెట్టుకుకట్టిన యేనుగులమూట కొమ్మకు బరువయి కొమ్మ విరుగుటకు సిద్ధమవగా ముసలమ్మ తలవెంట్రుక ఒకటి తీసి చెట్టుకొమ్మకు పోటీవుంచింది.

అకాశ మార్గాన పోతువున్న గరుడ పక్షి యేనుగుల మూటను చూసి ఆహారం దొరికిందని సంతోషించి మూటను ఆత్రంగా తన్నుకుపోయింది. కొంత దూరం పోగాపోగా బరువుకొన్న ఆ మూటజారి కిందపడసాగింది.

ఒక రాజకుమార్తె తలంటి పోసుకుని మేడమీద తలపైకెత్తి జాట్లు ఆరబెట్టుకొంటూ వుండగా యేనుగులమూట ఆమె కంబోవడింది. కంబో వడిన సరిక ఎంతకూ రాకపోవటంవల్ల మంగలిని పిలిపించారు.

మంగలి రాజకుమార్తె కంబో వడిన ఏనుగుల మూటతీసి దానిని తనపొదిలో వేసుకుని యింటికి వెళ్ళాడు. ఏడు ఏనుగులనూ మూటవిప్పి తన ఇంటిముందు ఏడు స్తంభాలకు కట్టి వేళాడు.

మంగలికూతురు వాటినిచూసి ఆడుకోవటానికి తన కివ్వమని తండ్రిని అడిగింది. "వాటిని నువ్వు నలిపి చంపేస్తావు. అందుచేత నీకివ్వను," అన్నాడు మంగలి.

అందుకు మంగలి కూతురు వసారాలో కూర్చుని పెద్దపెట్టున ఏడవ సాగింది ఆమె కంటివెంట కన్నీరు వరదలై పారింది. ఆ ప్రవాహంలోవడి ఏడు ఏనుగులూ కొట్టుకుపోయాయి.

మీరు చెప్పండి : ఇంతమందిలోనూ ఎవరుగొప్ప? ముసలమ్మా? మనమడా? రాజకూతురా? మంగలదా? మంగలదీకూతురా?

పోలిసెట్టి

అనగా అనగా ఓవూరు. ఆ వూళ్లో దొంగలు వసివట్టారు. కొత్త గోడ పోలిసెట్టి అని ఓ కోమటి ఉండేవాడు. ఉసులుచూసుకుని అర్థరాత్రివేళ గోడకి పోలిసెట్టి ఎంతో సంపాదించాడు. ఖర్చు కన్నంవేళారు. ఒకదొంగ కన్నంలో చేశాడు. అయినా పోలిసెట్టిదగ్గర చాలా నుంచి లోపల జొరబడుతూండగా, దబ్బుంది. కాని ఆనంగతి ఎవరికీతెలియదు. కొత్తగోడకదూ, కూలిపడింది. కన్నం

పోలిసెట్టి ఇల్లు పూరి గుడిసె. ఓ నాడు గాలివానవచ్చి గుడిసెకప్పు కాస్తా ఎగిరి పోయింది. గోడ కాస్తా పడి పోయింది. కూలి వాళ్ళనుసెట్టి పోలి సెట్టిమట్టితో మళ్ళా గోడపెట్టించాడు.

సెట్టిదగ్గర చాలా దబ్బు వున్నదని

లోదొంగ కిచుక్కు మని వచ్చాడు. మిగిలినదొంగలు పిక్కబరిం చూపించారు.

వెర్రి వెంగ ల్రాజు ఆవూరికి రాజు. ఆరాజుదగ్గర దొంగలు ఫిర్యాదు చేశారు, 'పోలిసెట్టి దొంగను చంపా' దని. వెర్రి వెంగ

రాజుగారు పోలిసెట్టిని పిలిపించి,
“దొంగను ఎందుకు చంపావు?” అని
అడిగాడు.

“మహాప్రభో, ఇందులో నాతప్పేమీ లేదు. పుచ్చుకునేడబ్బులు పుచ్చుకుని
గోడకట్టిన మేస్త్రీ అట్లా అఘోరిండా
డు. చూడండి న్యాయం” అన్నాడు సెట్టి.

రాజు తాపీమేస్త్రీని పిలిపించి, “సెట్టి
గారిగోడ అంత అసనాటుగా ఎందుకు
కట్టావు?” అని అడిగాడు.

“మహాప్రభో, ఇందులో నాతప్పేమీ లేదు. కూలివాడు మట్టిలో నీళ్లు జాస్తాగా
కలిపాడు”, అన్నాడు తాపీమేస్త్రీ.

రాజుగారు కూలివాణ్ణి పిలిపించి,
“ఒరే, మట్టిలో నీళ్లు జాస్తాగా ఎందుకు
పోశావు?” అని అడిగాడు.

“మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు.
కుమ్మరాడు కడవమూతి పెద్దదిచేశాడు”
అన్నాడు కూలివాడు.

రాజుగారు కుమ్మరాణ్ణి పిలిపించి,
“కుమ్మరాడా, కుమ్మరాడా, కడవమూతి
పెద్దది ఎందుకుచేశావు?” అన్నాడు.

“మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు.
నేను కడవచేసేసమయానికి నాట్యకత్తై

చందమామ

అపక్కుగా వెళ్లింది" అన్నాడు కుమ్మరాడు.

రాజుగారు నాట్యకత్తెను పిలిపించి, "నాట్యకత్తే, నాట్యకత్తే, కుమ్మరాడింటిమీదుగా ఎందుకు వెళ్ళావు?" అన్నాడు.

"మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు. కమసాలి నా నగ ఇవ్వటం ఆలస్యం చేస్తే అందుకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది" అన్నది నాట్యకత్తె.

రాజుకమసాల్ని పిలిచి, "కమసాలీ, కమసాలీ, నాట్యకత్తె నగ ఎందుకు

త్వరగా ఇవ్వలేదు?" అన్నాడు.

"మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు. కోమటి నాకు బంగారం ఇవ్వలేదు," అన్నాడు కమసాలి.

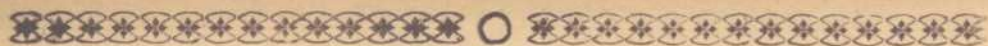
రాజు కోమటిని పిలిపించి, "కోమటి, కోమటి, కమసాలికి బంగారం ఎందుకవ్వలేదు?" అన్నాడు.

కోమటికి ఏమి చెప్పటానికి పాత బొక "తె-తై-తై" అన్నాడు.

కోమటే దొంగచావుకు కారణమని ఊహించి కోమటిని ఉరితీయ ఆజ్ఞ యిచ్చాడు పెరి వెంగలరాజు.

చందమామ

ఇంకేం. కోమటిని ఉరి తీసేచోటికి తీసుకుపోయినారు. కోమటిని ఉరితీస్తున్నారని తెలిసి జనం చూడటానికి తందోపతండాలుగా వచ్చారు. రాజుగారు కూడా సపరివారంగా వినోదం చూడవచ్చాడు.

తీరా కోమటిమెడకు ఉచ్చు తగిలించబోయేసమయానికి జనంలోనుంచి ఒక కుర్రవాడు ముందుకొచ్చి, “ఆగండి ఆగండి. ఆ కోమటిని ఉరితీయొద్దు. వాడికిబదులు నన్ను ఉరితీయండి” అని అరిచాడు.

వెర్రివెంగల్రాజుగారు ఆకుర్రవాణ్ణి పిలిచి, “నీకేం పొయ్యేకాలం? కోమటికి బదులు నువ్వెందుకు చస్తా నంటావు?” అని అడిగాడు.

అంటే ఆకుర్రాడు చెప్పాడు కదా, “మహావ్రభో, ఈముహూర్తంలో చచ్చి పోయినవాడు ముందుజన్మలో ఈరాజ్యానికి రాజవుతాడు. ఈ రాజ్యానికి రాజు కావాలనే ఆశతో నేను ఉరితీయించు

టంటానంటున్నాను. అందుచేత దయ వుంచి కోమటిబదులు నన్నే ఉరితీయించండి” అన్నాడు.

అనేటప్పటికి వెర్రి వెంగల్రాజుగారికి చెడ్డకోపం వచ్చేసింది.

“ఆరి తప్పుడు ముండాకొడకా! చక్కగా ఉరితీయించుకుని వచ్చేజన్మలో నారాజ్యం కాజేతా మనుకుంటున్నావా? నేను ఒప్పుతాననేనా నీ ఉద్దేశం? ఈ ఉరి ఇంకెవరూ పడటానికి వీల్లేదు. మేమేపడాలి! మళ్ళీ వచ్చేజన్మలో ఈ రాజ్యాన్ని మేమే ఏలాలి. అందుచేత మమ్మల్ని తక్షణం ఉరితీసివెయ్యండి” అని రాజుగారు భటులకు ఆజ్ఞాపించారు.

రాజాజ్ఞ దాటరానిదికదా! అందుచేత రాజభటులు ఉరి స్తంభంనుంచి కోమటిని దింపేసి వెర్రివెంగల్రాజుగారిని నిశ్చేపంగా ఉరి తీసేశారు. ఉపాయంగా కోమటి మరణదండన తప్పించిన కుర్రవాడు ఆ రాజ్యానికి రాజయినాడు.

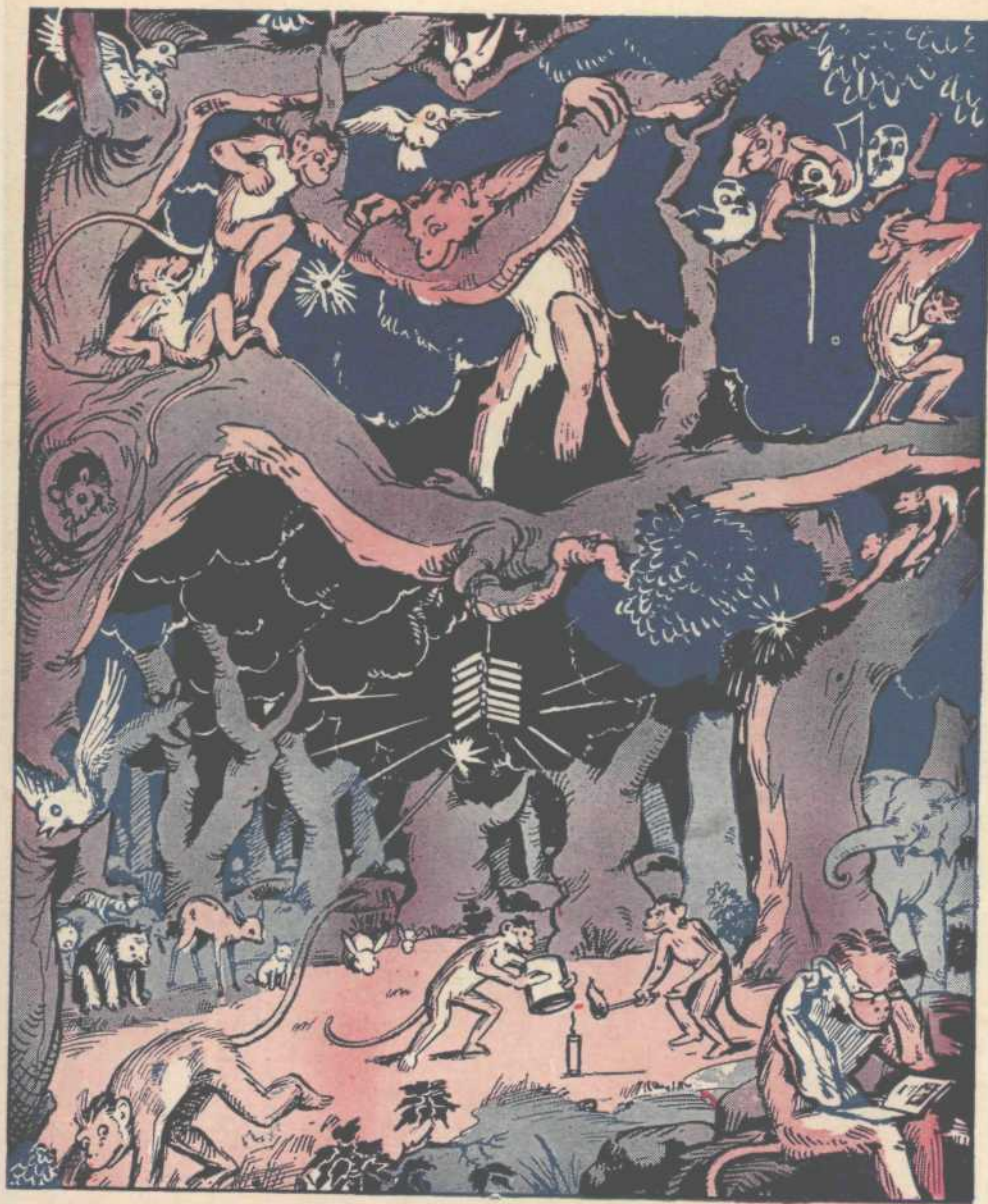

ఇంత దీపావళి

—చిత్రకారుడు : వెంకటాచారి

అడివిలో దీపావళి

—చిత్రకారుడు: వెంకటాచారి

విధిలో దీపావళి

—చిత్రకారుడు: చిత్రా

బ్రహ్మ రాక్షసుడు

పూర్వం ఒక భాగ్యవంతుడు ఉండేవాడు. అతనికి కొన్నివేల యెకరాల పొలం ఉండేది. అయితే అతడు వట్టి పిసినిగొట్టు. పిల్లికికూడా బిచ్చం వేసేవాడు కాదు. అలాంటివాడికింద ఎవడు పనిచేస్తాడు? ఎవరన్నా కొత్తవాళ్లువచ్చి నా పదిరోజులుండి పారిపోయేవాళ్లు. అలాంటప్పుడు వ్యవసాయం ఎలా సాగుతుంది? పొలం ఎలా పండుతుంది? అన్నివేల ఎకరాలూ బీళ్లు కాసాగాయి. అయినా కూలీలను సరిగా చూచిన పాపానపోలేదు. కాని పొలాలు పాడై పోతున్నందుకు మాత్రం విచారపడుతుండేవాడు.

ఒకరోజున ఆభాగ్యవంతుడి ఇంటికి ఒక సన్యాసి వచ్చాడు. ఆ సన్యాసికి అతడు తన గోడు అంతా చెప్పకొన్నాడు.

అదంతా విని సన్యాసి జాలిపడి ఒక మంత్రం ఉపదేశించాడు. భాగ్యవంతుడు సన్యాసి చెప్పినట్లుగా ఆ మంత్రం నూట యెనిమిదిసార్లు జపించగానే ఓ బ్రహ్మ రాక్షసుడు ప్రత్యక్షమై “నీకు ఏమికావాలని అడిగాడు. “నాకు పని చేసిపెట్టాలి.” అని భాగ్యవంతుడన్నాడు. “సరే చేస్తాను” అన్నాడు బ్రహ్మరాక్షసుడు. “నేను దమ్మిడికూడ యిచ్చుకోలేను” అన్నాడు పిసినిగొట్టు. “వరవాలేదు” అన్నాడు బ్రహ్మరాక్షసుడు.

తేరగా పనిచేసిపెట్టేవాడు దొరికినందుకు భాగ్యవంతుడు సంతోషించి “నా పొలమంతా దున్నిర” మ్మని బ్రహ్మరాక్షసునికి చెప్పాడు. ఈపని చెప్పి అతడు భోజనంచేదామని కాళ్లు కడుక్కోటానికి వెళ్లాడు. కాళ్లు కడుక్కోటానికి అతడు చెంబు తీసుకొనేలోపల

***** ○
మైంది. పని ఎలా చూపించాలో అర్థం
కాలా. కాస్త తలగోక్కొని “ఎరువు
కూడా చల్లిరా, తొందరగా రావాలి”
అన్నాడు. బ్రహ్మరాక్షసుడు వెళ్లాడు.

ఆసామి ఎకాయెకిని వంటయింట్లో
ఉన్న భార్యదగ్గరకు వెళ్ళి. “ఉన్న
పనంతా గంటలో బ్రహ్మరాక్షసి చేసి
వేశాడు. వాడికి ఇంకా ఏమిపని చూపిం
చేది. చూపించకపోతే నన్ను మింగేస్తా
డు,” అని చెప్పాడు.

భార్య, “దిగులెందుకు. వాణ్ణి ఒక
సారి యిక్కడకు పంపించండి,” అంది.

మరో అయిదు నిమిషాలకు బ్రహ్మ
రాక్షసుడువచ్చి అతనికి ఎదురుగా నిల
బడ్డాడు. ఆసామి అతన్ని భార్యదగ్గ
రకు పంపించాడు. ఇంట్లో పనులన్నీ
చేయించుకొన్న తరువాత భార్య తలలో
నుంచి మెలికలుతిరిగిఉన్న వెంట్రుకను
లాగి “దీన్ని వంకరతీసి సాపుచేసి
తీసుకు” మృని చెప్పింది.

ఆ వెంట్రుక వట్టుకొని బ్రహ్మ
రాక్షసుడు దొడ్లోకివెళ్ళి సరిచేయటానికి

ప్రయత్నించాడు. రోజులు గడిచాయి,
వారాలు గడిచాయి, మాసాలు గడిచాయి
ప్రయత్నిస్తూనే వున్నాడు. ఈ వెంట్రుక
వంకరపోలేదు. బ్రహ్మరాక్షసుడికి విను
గెత్తింది. కాసేపు ఊళ్లో తిరిగాడు.
అలా తిరుగుతూ తిరుగుతూ కంసాలి
వంకరతీగను కుంపట్లో కాల్చి వంక
తీస్తుఉంటే చూచాడు. అతడు ఎగిరి
గంతువేసి అలాగే చేదామని వెంట్రు
కను నిప్పులోవేశాడు. అది కాలిపో
యింది. వెంటనే బ్రహ్మరాక్షసుడుకూడా
మాయమైపోయాడు.

***** చందమామ *****

అంతా బ్రహ్మమే!

వెనకటికి ఒక గురువుగారిదగ్గర ఒక శిష్యుడు ఉండేవాడు. వాడు గురువుగారు చెప్పిన ప్రతిముక్తా మూఢంగా నమ్మేవాడు.

ఒకనాడు గురువుగారు శిష్యుడితో “ప్రపంచంలో బ్రహ్మపదార్థంకాని దేదీ లేదనిచెప్పాడు. నీలోనూ, నాలోనూ, ప్రతి రాయిలోనూ, రప్పలోనూ, పుట్టిలోనూ చెట్టు లోనూ, పురుగులోనూ పుట్టలోనూ ఉన్నదీ అంతా బ్రహ్మమే” అన్నాడు.

ఈ మాట శిష్యుడి బుర్రలో బాగా నాటిపోయింది.

ఒకనాడు శిష్యుడు విధివెంట నడుస్తున్నాడు. ఎదురుగా రాజుగారి ఏనుగు వస్తున్నది. మావటివాడు విధిలో నడిచే వారిని, “తెలగండి, తెలగండి, ఏనుగుకు విచ్చెక్కింది,” అని హెచ్చరిస్తున్నాడు.

మావటివాడిమాటలు లక్ష్యం చెయ్యకుండా మన శిష్యుడు ఏనుగుకు ఎదురు వెళ్లాడు. “నాలోఉన్నదీ బ్రహ్మమే, ఏను

○ * * * * *

గులో ఉన్నదీ బ్రహ్మమే. అలాంటప్పుడు బ్రహ్మపదార్థం బ్రహ్మ పదార్థాన్ని ఏం చెయ్యగలుగుకుంది?” అనుకున్నాడు వాడు.

తీరా దగ్గరికివచ్చాక ఏనుగు శిష్యుణ్ణి తొడంతో ఎత్తి పక్కకు విసిరి పారేసింది. శిష్యుడి కా దెబ్బతో నడ్డివిరిగింది. గురువుగారు తనను మోసం చేశాడనుకున్నాడు. తిన్నగా గురువుగారి దగ్గరికివెళ్లి జరిగినదంతాచెప్పి, “అయ్యా, మీరు అన్నిటిలోనూ బ్రహ్మమే ఉన్నదంటారే? నన్ను ఏనుగు ఎందుకింతపని చేసింది?” అని అడిగాడు.

దానికి గురువుగారు, “ఓరి, పిచ్చి వేధవా! ఏనుగులోఉన్నది బ్రహ్మమే అయితే మావటివాడిలో ఉన్నదీ బ్రహ్మం కాదా? వాడిమాట ఎందుకు వినలేక పోయావు?” అని మందలించారు.

శిష్యుడు డామాటకు సిగ్గుపడి, ఇకముందెన్నడూ గుడ్డిగా ఇతరులుచెప్పే సత్యా లను పాటించరాదనీ, తన తెలివితేటలు కూడా ఉపయోగించుకోవాలనీ తెలుసుకున్నాడు.

గురువు - శిష్యుడు

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక నిరుపేద బ్రాహ్మ డుండేవాడు. ఆ బ్రాహ్మడికి ఇద్దరు కొడుకులు. పేదబ్రాహ్మడు తన కొడుకుల నిద్దర్నీ ఒక గురువుగారి దగ్గరికి తీసుకు పోయి, "అయ్యా, వీళ్ళకు చదువు చెప్పండి" అన్నాడు.

"చదువు చెబుతానుగాని నాకు దక్షిణ ఏమిస్తావు?" అని అడిగాడు గురువుగారు.

"నాబిడ్డలలో ఒకణ్ణి మీకిచ్చేస్తాను." అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

సరేనని గురువు గారు అన్నదమ్ము లిద్దరికీ చదువుచెప్ప నారంభించాడు. అయితే పెద్దవాడు మొద్దు. వాడికి చదువు సంధ్యలు ఏమీ రాలేదు. అందుచేత

తనకు తెలిసిన గజకర్ణ, గోకర్ణ, వాయు స్తంభన, జలస్తంభన, అగ్నిస్తంభన విద్యలన్నీ రెండోవాడికి పూర్తిగా చెప్పేశాడు.

చదువు పూర్తి అయిపోయింది. "మీరు వచ్చి మీ యిష్టంవచ్చినవిల్లవాణ్ణి పట్టుకు పోవచ్చు." అని గురువుగారు బ్రాహ్మడికి కమరుచేశాడు.

అయితే చిన్నవాణ్ణి తనవద్దనే ఉంచు కుందామని గురువుగారికి ఆశపుట్టింది. అందుచేత చదువుసంధ్యలులేని పెద్దవాడికి

చక్కగా తలంటి పోయించి మంచి బట్టలుకట్టి ఇంటి అరుగుమీద కూర్చో బెట్టి, రెండోవాణ్ణి అడివికిపోయికట్టెలు కొట్టుకు రమ్మని పంపించాడు.

గురువుగారి దొంగఎత్తు! గ్రహించి, అడివికిపోయిన రెండోవాడు పక్షిరూపంధరించి శీఘ్రంగా తండ్రిదగ్గరికి వెళ్ళి, "నాన్నా, మా గురువుగారితో, నాకు రెండోవాడే కావాలి, అని చెప్పు" అని చెప్పాడు.

తండ్రి గురువుగారిదగ్గరికి వచ్చాడు.

"అహ, ఎంత అదృష్టవంతుడివి! ఇంత మందికి చదువుచెప్పాను గాని, నీ పెద్ద కొడుకు చదివినట్టు నాదగ్గర ఎవరూ చదువుకోలేదు. రెండోవాడా? వాడికి ఎవరూ చదువు చెప్పలేరు. అమాట నేను రానిస్తాను" అన్నాడు గురువుగారు బ్రాహ్మడితో.

అమాటవిని బ్రాహ్మడు వినయంగా, "అంతకష్టపడి నూ పెద్దవాణ్ణి మీరు పెద్ద

చేశారు. వాడికి మీరు నేర్పినవిద్యలు మీ బోటివాళ్ళు గ్రహించవలసిందేగాని నాబోటి నిర్భాగ్యుడికి ఏమి తెలుస్తాయి! అందుచేత పెద్దవాణ్ణి మీరే ఉంచుకుని రెండో వెధవను నా కిప్పించండి" అన్నాడు.

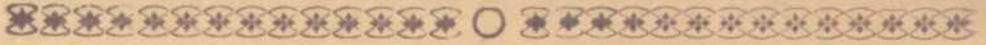
గురువుగారిఎత్తు పొరలేదు. బ్రాహ్మడు రెండోవాణ్ణి పట్టుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

ఇదంతా రెండోవాడుచేసిన మోసమేనని గురువుగారికి తెలిసిపోయింది. శిష్యుడిమీద పగ తీర్చుకోవాలని ఆయన వేచిఉన్నాడు.

ఈలోపల ఇక్కడ బ్రాహ్మడి రెండో కొడుకు తండ్రితో, "నాన్నా, మనకు డబ్బు కావాలి. కనక నేను మంచి యవనాశ్వాన్నువుతాను. నన్ను తీసుకుపోయి రాజు

చందమామ

గారికి అమ్మయ్యి. అతరవాతవిషయం నేనాలోచిస్తాను" అని గుర్రంగామారాడు.

గుర్రంగా మారిన తనకొడుకును ఆ బ్రాహ్మడు రాజుగారికి నూరువరహాలకు అమ్మి అడబ్బుతో ఇంటికి తిరిగివచ్చేశాడు.

తనశిష్యుడు గుర్రరూపంధరించి రాజుగారి అశ్వశాలలో ఉన్నట్టుగ్రహించి, గురువుగారు రాజుదగ్గరికివెళ్ళి, "రాజా, నేను దూరప్రయాణంమీద వెళుతున్నాను. నీ దగ్గరఉన్న గుర్రాలలో మంచి యవనాశ్వాన్ని నాకు ఇప్పించు" అన్నాడు.

రాజుగారు గురువుగారికి అకిందటిరోజు ననే కొన్న గుర్రాన్ని ఇప్పించారు. గురువుగారు దానిమీదఎక్కి నవారీ ఆరంభించాడు.

కొంతదూరం పోయినాక గుర్రం ఒక నదిదగ్గరికివచ్చి ఒక్కసారిగా నదిమధ్యకు దూకి చేపగా మారిపోయింది. ఇదిచూసి గురువుగారు కొంగరూపంధరించి చేపను వేటాడ నారంభించాడు. అప్పుడు శిష్యుడు చిలకరూపంధరించి అతివేగంగా నేరుగా రాజకుమార్తె అంతఃపురంలోకి ఎగిరిపోయినాడు. గురువుగారు డేగరూపం ధరించి వెంటబడించాడు.

శిష్యుడు రాజకుమార్తెతో మనిషిగంతుతో, "నన్నెవ్వరికి ఇవ్వకు. నా గొంతు నులిపి పారేసినా నాకిష్టమే" అనిచెప్పాడు. ఇంతలో డేగరూపంలో వచ్చిన గురువుగారు తన మామూలు రూపం ధరించి రాజు

కోమారై దగ్గర ఉన్న చిలకను తన కిచ్చి వేయమని రాజును కోరాడు.

రాజకుమారై ఒప్పుకోలేదు. కాని తండ్రి నిర్బంధించాడు. అందువేత రాజకుమారై కోపం వచ్చినట్టునటించి తన చేతిలో ఉన్న చిలకను గొంతునులిపి విసిరి కిందకొట్టింది. వెంటనే ఆచిలక వందలకొద్దీ పురుగులుగా మారి నేలమీద పాకసాగాయి.

ఇదిచూసి గురువుగారు కోడిరూపం ధరించి పురుగులను ఏరుకు తినబోయాడు.

ఇంతలో ఒకపురుగు చప్పున పిల్లిగామారి కోడిమెడ నోటపట్టింది.

“బాబ్, రకించు. బుద్ధి తక్కువై, పారపాటున నిజోలికి వచ్చాను” అని గురువుగారు తన శిష్యుడితో మొరపెట్టుకున్నాడు. శిష్యుడు గురువుగారిమెడవదిలి యధారూపం ధరించాడు.

ఇదంతాచూసిన రాజు శిష్యుడి అద్భుత శక్తికి మెచ్చుకుని తన కుమారైనిచ్చి పెళ్లిచేశాడు.

పెర్రి వాళ్లు

అనగా అనగా ఒక గ్రామంలో ఒక సంసారి ఉండేవాడు. ఆయనకు గోపాలుడనే కుమారుడుండేవాడు. గోపాలుడు ఐద్దిమంతుడు. రేనిపోని వాటిని గురించి విచారించేవాడుకాదు. కష్టాలు కలిగితే వాటినుంచి ఉపాయంగా బయటపడేవాడు. అంతేగాని వాటిని తలుచుకుని కుంగిపోయేవాడుకాదు.

ఆ గ్రామంలోనే మరో సంసారికి ఒక కూతురున్నది. ఆమె పేరు జానకి. జానకిని గోపాలుడు తరుచు చూస్తుండేవాడు. ఆమె అంటే గోపాలుడి కిష్టం ఉండేది. ఆటవంటి సందర్భంలో గోపాలుడి తండ్రి తనకొడుక్కు జానకిని చేసుకుండా మనుకున్నాడు. ఈ ఆలోచన రెండుపక్షాలవారికీ నచ్చింది. పెళ్లి చూపులకూ శాంబూలాలకూ మంచి రోజు ఏర్పాటయింది.

ఆనాడు పెళ్ళికొడుకు తరపువారంతా పెళ్ళికూతురి తండ్రి ఇంటికి వచ్చారు. చాపలువేసి పెళ్ళివారిని వసారాలో

○ * * * * *
కూర్చోబెట్టి పెళ్ళికూతురు తండ్రి జానకితో, "అమ్మా, నువ్వెంత పనిమంతురాలివో పెళ్ళివారు చూస్తారు. నువ్వు వెంటనే గొడ్లసావిడికి వెళ్ళి పెద్ద చెంబులో పాలుపితుక్కునివచ్చి, వాటిని కాచి వారందరికీ ఇయ్యి." అని పని చెప్పాడు.

జానకి పెద్దచెంబు పట్టుకుని గొడ్లను పాలుపితికింది. పాలుతెచ్చి వంటింట్లో పొయిమీదపెట్టి పొయిలో మంటపగ దోస్తూ కూర్చున్నది. ఇంతలో జానకి కళ్లు పైనఉన్న అటకమీద పడ్డాయి. ఆ అటకమీద పాతరోకలిబండ ఒకటి కొద్దిగా బయటికి పొడుచుకువచ్చి ఉన్నది. ఆ రోకలిబండ చూస్తూఉంటే జానకి ఆలోచన పరివరి విధాల పోయింది. రేపు తన పెళ్ళిఅవుతుంది. కొంతకాలానికి పిల్లాడు పుడతాడు. పనివెదవతనను విడిచిఉండడు. ఇంట్లో పనిఎట్లా? అందుచేతవాణ్ణి చంకనేసుకుని పనిచెయ్యాలి. వాణ్ణి చంకనేసుకుని తను ఇట్లాగే పాలు కాస్తూఉంటుంది. ఇంతలో అటకమీదినుంచి రోకలిబండ కాస్తా వాడి నెత్తిమీద పడుతుంది. పాపం, వాడి ప్రాణాని కెంతకావాలి?

* * * * * చందమామ * * * * *

○ ****
మరికాస్నేహటికి ఇంబో ఆడవాళ్ళూ,
పిల్లలూ అంతా వంటింబో చేరి జానకికి
పుట్టే పిల్లవాడు చచ్చినందుకు భోరువ
ఏడుపులూ పెడబొబ్బలూ సాగించారు.
ఈలోపుగా పొయ్యిమీదిపాలు పొర్ల
నారంభించాయి.

అలోచన ఇక్కడికి వచ్చేసరికి జాన
కికి పట్టకాని దుఃఖంవచ్చి, చెంగు ముఖా
నికి అడ్డంపెట్టుకుని భోరుమని ఏడవ
సాగింది.

కుమార్తె ఎంతకూ రాకపోవటం
చూసి జానకితల్లి వంటింబోకి అడుగు
పెట్టింది. అడుగు పెడుతూనే కూతురి
దుఃఖంచూసి, “ఏమిటే, తల్లీ?” అని
అడిగింది.

“వసివెధవమీద ఆ రోకలిబండ
వడిందే. నా కన్నతండ్రికి నాకూరుజం
తీరిందే!” అని జానకి పెద్దపెట్టున
ఏడ్చింది.

“అయ్యో, నాయనా! నీకెంతగతి
వట్టిందీ! కళ్ల చూసుకోకుండానే
పొయ్యిపుట్రా! ఈ పాపిష్టి రోకలి
బండ ఎక్కడ దాసరించిందిరా నీప్రాణా
నికి?” అంటూ జానకితల్లి కూడా
ఏడుపు లాకించుకుంది.

“పిల్ల ఇంతసేపాయె రాదేమమ్మా?”
అనుకుని జానకి తండ్రివచ్చి చూచును
గదా వంటింబో తనవారంతా దుఃఖ
సముద్రంలో ముణిగిఉన్నారు. “ఏమి
టరా? ఏం కొంప ముణిగిందరా?”
అన్నాడా పెద్దమనిషి అదుర్దాగా.

“అయ్యో, మీకింకా తెలీదుటండీ?
ఆ పాపిష్టి రోకలిబండ కాస్తా చంటి
వాడిమీద వడిందండీ!” అని భార్య
ఱోకాయతీసింది.

“ఏ చంటివాడే?” అన్నాడాయన
ఏడుపు నిగ్రహించుకుంటూ.

“మన జానకికొడుకు!” అంటూ
ఇంటావిడ ఇంకా గట్టిగా ఏడిచింది.
దాంతో ఇంటాయనకి మతిపోయి
ఆయనకూడా గుడ్లనీళ్లు కుక్కుకో
సాగాడు.

పెళ్ళికూతురు వా క్లెవరూ అయిపు
లేక పోవటంచూసి గోపాలుడు లోపలికి

***** ○

గచ్చాడు. ఒక్కక్షణంలో అతనికంతా అర్థమయింది. పొయిమీదినుంచి పాలు దించి, అటకమీది రోకలిబింద వెనక్కు తోసేసి, “జానకిని పెళ్ళాడటం నా కిష్టమేగాని, ప్రపంచంలోకల్లా వెర్రి ముండని పెళ్ళాడటం నాకిష్టంలేదు. దీనివల్ల నా కన్ను వెర్రివాళ్ళింకా ముగ్గురై నా ఉన్నారని నాకు నమ్మకం కలిగితేగాని నేను దీన్ని పెళ్ళాడను,” అనిచెప్పి గోపాలుడు వెర్రివాళ్ళను వెతుక్కుంటూబయలుదేరాడు.

పోయి. పోయి, గోపాలుడొక గ్రామం చేరుకున్నాడు. అగ్రామంలో ఒక ఆడమనిషి ఇంటికి నిచ్చెనవేసి దానిమీదికి ఆవు నెక్కించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నది.

“యేం చేస్తున్నావు. అవ్వా?” అని అడిగాడు గోపాలుడు.

“అయ్యో. నాయనా! ఇది నా ఆవు. వెళ్ళి వాళ్ళ దొడ్లోనూ వీళ్ళ దొడ్లోనూ పడుతుందిగాని, సొంతఇంటి కప్పుమీద కావలసినంత గరిక మొలిస్తే అది మెయ్యదు,” అన్నది ఆమనిషి.

“ఆవును ఇంటి కప్పెక్కించకపోతే, నువ్వేక్కి ఆగరికికోసి దానిముందు వెయ్యరాదా?” అన్నాడు గోపాలుడు.

“అయ్యో. నాయనా! నాలుగుకాళ్ళది ఆదే నిచ్చెన ఎక్కలేకపోతే మూడు కాళ్ళ ముసల్ని నేనెక్కగలనా?” అన్నది అవ్వ.

“ఆవు కప్పుమీద నిలవలేక కింద పడితేనో?” అన్నాడు గోపాలుడు.

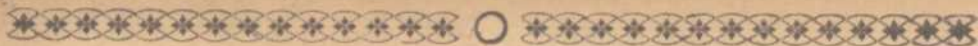
“అయ్యో. నాయనా! నేనమాత్రం ఆలోచించలేదా? ఆవుకొమ్ములకి కట్టిన వలుపు యింటి కప్పులోనుంచి దూర్చి, నా నడుముకు కట్టుకున్నాగా!” అన్నది ఆమనిషి.

సరే కానిమ్మని గోపాలుడు ఆమని షికి సాయంపట్టి ఆవును కప్పెక్కించాడు. అనుకున్నట్టే కొద్దిసేపల్లో ఆవు కప్పుమీదినుంచిజారి కిందపడింది. ఆమనిషివెళ్ళి కప్పుకు అంటుకున్నది.

“జానకికంటే వెర్రిముండ కనీసం ఒకతైనా ఉన్నది!” అనుకుని గోపాలుడు ముందుకు సాగాడు.

***** చందమామ *****

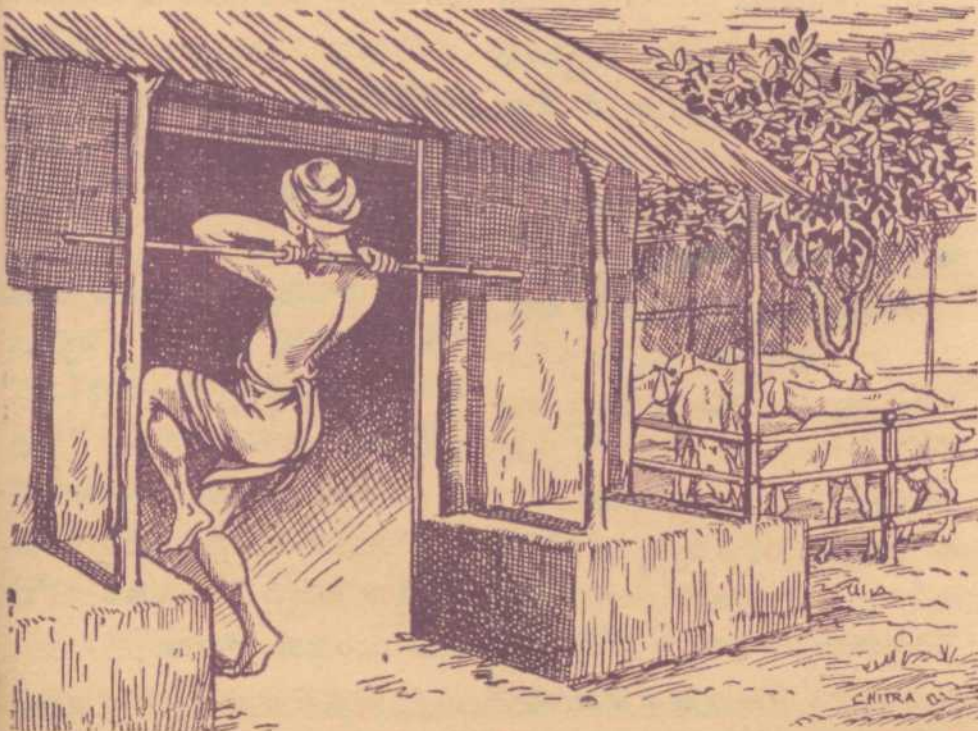

పొద్దుకే సరికల్లా గోపాలుడు మరో గ్రామం చేరాడు. ఆరాత్రి అతన్ని ఒక గొల్లవాడిఇంటో గడపమని గ్రామ పెద్ద సలహా ఇచ్చాడు. గోపాలుడు గొల్లవాడింటికి వెళ్ళాడు.

అప్పుడే గొల్లవాడు మందనుతోలు కొచ్చాడు. మందను కొట్టంలోకితోలి, రెండు భుజాలమీదిగాను చేతికర్ర అడ్డంగా పట్టుకుని గొల్లవాడు ఇంటి లోకి పోబోయినాడు. ద్వారబంధానికి గొల్లవాడికర్ర అడ్డొచ్చి వాడు కాస్తా

కిందపడ్డాడు. లేచి మళ్ళీ అట్లాగేపడ్డాడు. ఇదిచూసి గోపాలుడు, “ఏమోయ్. భుజాలమీద కర్ర అడ్డంగా పెట్టుకుని లోపలికిపోతే కర్ర అడ్డం తగలటం లేదూ?” అన్నాడు.

దానికి గొల్లవాడు, “నీకు తెలీదు, సామీ. ఈ యింటో భూతం ఉండాది. అదినన్ను రోజూ యిట్లానే ఏడిపిస్తది,” అంటూ మళ్ళీ మళ్ళీ పదసాగాడు. చిట్ట చివరకు పడిలేవలేని స్థితిలో వాడు కర్ర ఈడ్చుకుంటూ, పాకుతూ వెళ్ళాడు.

“జానకికన్న వెరిముండాకొడుకు
మరొకడుకూడా ఉన్నాడన్నమాట!”
అనుకుంటూ మర్నాడుదయం గోపా
లుడు మళ్ళీ ప్రయాణం సాగించాడు.

రాత్రి పడేసమయానికి గోపాలు
దొక గ్రామం చేరాడు. అవి పార్థమి
వెన్నెల రోజులు. గోపాలుదావూరు
చేరేసరికల్లా చంద్రుడు నడినెత్తిన
దేదీప్య మానంగా వెలుగుతున్నాడు.
గ్రామంలో పౌరులంతా హడావుడిమీద
ఉన్నట్టు కనిపించింది. చాదలూ, వలలూ,
బొక్కెనలూ తీసుకుని పరిగెత్తి పోతు
న్నారు జనం.

“ఎక్కడన్నా కొంపలంటుకుంటు
న్నాయా?” అన్నాడు గోపాలుడు ఒక
మనిషితో.

“లేదు. గాడిదావిలో ఇంత వెన్న
ముద్ద తేలుతున్నది. దానికోసం అంతా
పోతున్నారు.” అన్నాడు ఆ మనిషి.

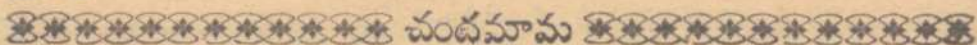
గోపాలుడు గాడిదావి దగ్గరికి
వెళ్ళాడు. ఊరంతా అక్కడేఉంది.
కొందరు కేకలేస్తున్నారు. కొందరు
ఇతరులను పిలుస్తున్నారు. కొందరు
కడవలకు కడవలు నీరుతోడి పారబో
స్తున్నారు. అంతా కోలాహలంగాఉంది.

ఆ గుంపులోనుంచి తోసుకుని దాని
దగ్గరికివెళ్లి లోపలికి తొంగిచూశాడు.
దానినీళ్లలో చంద్రబింబం కనిపించింది.

“అది వెన్న ముద్ద కాదరా.
చంద్రుడి ప్రతిబింబం,” అని గోపాలుడు
ఆ మూఢులతో చెప్పాడు. కాని వా
ళ్లెవరూ వినిపించుకోలేదు.

ప్రపంచంలో చాలామంది వెర్రి
వెధవాయలున్నారని గోపాలుడు తెలుసు
కుని ఇంటికి వెళ్ళాడు. జానకిని పెళ్ళి
చేసుకున్నాడు. ఆమె వెర్రివేషాలు
సహించటం నేర్చుకున్నాడు. ఇద్దరూ
ఎంతోకాలం సుఖంగా కాపరంచేశారు.

ఒకనా దొక ఎరుకలవాడు అడవిలో ఒక కాకిని పట్టుకుని దాన్ని వలలో వేసి వీధివెంట వచ్చాడు. వాడు వీధిచివర ఆగి నేలలో ఒక మేకు పాతి ఆమేకుకు కాకిని పెట్టిన వల కట్టేశాడు. ఈవిధంగా నేలమీద పడిఉన్న కాకిని కాకమ్మక్క చూసింది.

కాకుల్లో ఒక ఆచారం ఉంది. కాలు విరిగిగాని, రెక్కలు విరిగిగాని అసహాయంగా పడిపోయిన కాకిని మిగిలిన కాకులు పొదుస్తాయి. ఆ ఆచారం ప్రకారం కాకమ్మక్క రోడ్డుమీద పడిఉన్నట్టు కనిపించే అడివి కాకిని పొడవటానికి నిశ్చయించుకున్నది. ఈ ప్రయత్నంలో కాకమ్మక్క కాకిని తన్నగానే వలలో చిక్కుకుపోయింది.

ఏంచెయ్యటానికి కాకమ్మక్కకు పాలుపోలేదు. గట్టిగా అరిచి నాలుగు కాకులనూ పిలుద్దామన్నా, అందువల్ల తనకు ప్రాణాపాయమేగాని మరొకటి లేదు. అందుచేత కాకమ్మక్క భగవంతుడిమీద భారంవేసి కాగలదానికి ఎదురుచూస్తున్నది.

కాకమ్మక్క వలలో తగులుకోగానే పక్కనే పొంచిఉండిన ఎరుకలవాడు ముందుకువచ్చాడు. వాడు ముట్టుకుంటే మైల. పోతుతుందనే భయంతో, కాకమ్మక్క వాడికందకుండా గెంతటానికి ప్రయత్నించింది. కాని లాభంలేక పోయింది. రెండంగల్లో వాడు కాకమ్మక్కను అందుకున్నాడు. మొలలోనుంచి కత్తి తీసి కాకమ్మక్కను పొడవబోయి

***** చందమామ *****

నాడు. కాని వాడిపెళ్లాం అడ్డుపడి, తేస్తినా నీకొక అణా ఇస్తా," అన్నాడు "అప్పుడే చంపమాకు. ఇంకో కాకిని ఎరుకలవాడితో." దొరకనీ," అన్నది.

కొద్దిసేపట్లోనే వాళ్ళు మరొక కాకిని కూడా పట్టుకున్నారు. ఎరుకలవాడు కాకమ్మనూ, ఎరుకలిది రెండో కాకినీ పట్టుకుని, "ఎవరికైనా కాకిరెక్కలు కావాలా?" అంటూ ఊళ్లో కేకలు వెయ్యసాగారు.

వాళ్ళీవిధంగా వీధివెంట కేకలు పెడుతూ పోతుండగా ఒకఇంటి ఆసామీ పిళ్లనుచూసి, "ఒరే, ఆ కాకుల్ని వాడి

అంటే ఎరుకలవాడు, "వీటి రెక్కలమ్ముకున్నా రెండణాలు వస్తాయి దొరా. అణాకే వదలమంటావా?" అన్నాడు.

"వెధవా, కాకుల్ని చంపుకుంటావుట్రా? ఏంపనిరా? వాటిని ముందు వదిలిపెట్టా," అన్నాడు ఆసామీ.

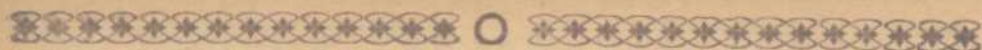
"ఇది మా వృత్తిగదా. వాటిని ఎట్లా వాడలమంటావు దొరా?" అన్నది ఎరుకలిది.

"వాటిని వాడిలితే ఒక అణా యిస్తా నన్నాను గాదుచే?" అన్నాడు ఆసామీ.

CHITRA

“రెండణాలియ్య, దొరా, ఇప్పుడే వీటిని వాదిలేస్తాము,” అన్నాడు ఎరుకలవాడు.

కాకమ్మక్కకు క్షణమొక యుగంగా ఉంది. ఎరుకలవాడి చేతిలో కాకమ్మక్కను కాకిబావ చూసినా, ఇతర కాకులు చూసినాకూడా చావుతప్పదు. ఎరుకలవాడి చేతిలోనూ చావుతప్పేట్టు లేదు. ఆ ఆసామీ రెండో అణా ఇవ్వటం దగ్గర పస్తాయిస్తాడేమో. ఎట్లాగురా భగవంతుడా! అనుకున్నది.

ఈలోపుగా ఆ ఆసామీ మనమడు లోపలికి పరిగెత్తుకుపోయి, “అమ్మోయి, మనింటిముందరే, బూదివాడే, కాకుల్ని చంపుతున్నాడేవ్!” అంటూ తల్లికి చెప్పాడు.

“మీ మొహాలుమందా! మీ యిల్లు వల్లకాడుగానూ! మీకేం పొయ్యేకాల మర్రా! మాయంటి ముందర నిండు ప్రాణాలు నిలుపునా తీస్తారా? మాయంటికి శనిచుట్టుకోవటానికా? చూడండి మీమ్మల్నేంచేస్తానో?” అంటూ ఆ యిల్లాలు వీధిలోకి వచ్చింది.

తిట్టినా బతిమాలినాకూడా ఎరుకలవాళ్ళు లొంగలేదు. రెండణాలూ ఇస్తేనే కాకుల్ని వాదులుతామున్నారు. చేసేది లేక వాళ్ళను తిట్టుకుంటూ ఆ యిల్లాలు రెండణాలు తెచ్చి వాళ్ళ మొహాన కొట్టటానికి లోపలికి వెళ్ళింది.

ఈ సమయంలో ఆ వీధిని జాలయ్య అనే రాడీ కుర్రవాడు వస్తూ ఎరుకల వాళ్ళనూ వాళ్ళ చేతుల్లో కాకులనూ చూశాడు. చటుక్కున ఎరుకలవాళ్ళిద్దరి చేతులమీదా ఒక్కసారిగా కొట్టాడు. రెండు కాకులూ కిందపడ్డాయి. రెంటినీ పట్టుకుని జాలయ్య గాలిలోకి ఎగర వేశాడు.

కాకమ్మ ప్రాణం దక్కించుకుని వక్కియంటి కప్పుమీదవారి జాలయ్యను ఈవిధంగా దీవించింది :

“రాడీ జాలయ్య కడుపు చల్లగా. పదిమంది ఆడపిల్లల్ని కని, నాలుగు కాలాలపాటు నుభంగా ఉండాలి. కా! కా! కా!”

ఆ తర్వాత తుద్రునఎగిరిపోయింది.

తెండ్రి కొడుకులు

గతసంచిక తరువాయి

ఈలోపుగా సత్యనారాయణ మాటేమిటి? తనతండ్రి బయటికి వెళ్లిపోయిఉంటాడని రూఢిచేసుకుని సత్యనారాయణ తలుపు కాళ్లా చేతులా తన్నాడు. కాని అవి ఎందుకో చాలా నెప్పిపుట్టాయి. ఇంతలో పంటలక్కవచ్చి తలుపు గొల్లేంటిని, "ఇదేమిటిబాబూ. మిమ్మల్ని లోపలపెట్టి తలుపు వేసిందెవరు? ఆ సత్యంకుంక కాదుకదా?" అన్నది.

"నేరుముయ్యి!" అన్నాడు సత్యనారాయణ కోపంతో.

ఎన్నడూ తనని పల్లెత్తుమాట అనని యజమాని నేరుముయ్య మన్నందుకు పంటలక్క చాలా ఖేదపడింది. పైకి సూర్య నారాయణలాగా కనిపించేది సత్యనారాయణేనని అవిడ కేం తెలుసూ?

సత్యనారాయణ చెంగుచెంగున మెల్లైక్కి పైకి వెళ్లటానికని బయలుదేరాడు. తనతండ్రి డబ్బు చెక్కడపెడతాడో వాడికి తెలుసు. కాని సత్యనారాయణకు చెంగుచెంగున మెల్లైక్కడం సాధ్యం కా లేదు. వెళ్లంతా బరువెక్కినట్టుంది. కాళ్లు లోడిలలాగా అయిపోయాయి. రెండు మూడు మెట్లు ఎక్కి మెట్లమీద బోర్లా

పడ్డాడు. కణత బొప్పికట్టింది. మోకాటి మీద చర్మం కొట్టుకుపోయింది. ముక్కు తూ మూలుగుతూ మెట్లన్నీ ఎక్కేసరికి కాళ్లు పీకసాగాయి. రొప్పు వచ్చింది.

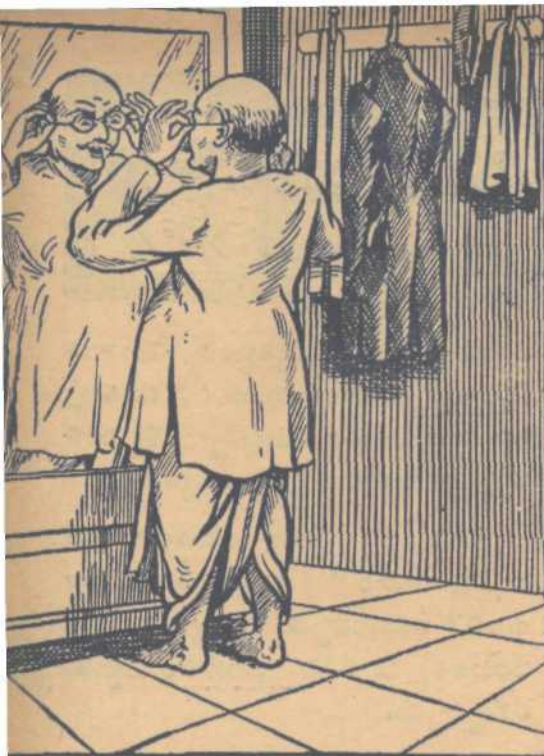
"పోనీ, ఆ గారెలూ, అవడలూ తినే బయటికిపోదాం" చాలా ఆయాసంగా ఉంది" అనుకున్నాడు సత్యనారాయణ. పంటలక్కను కేకేసి ఫలహారం పట్టుకు రమ్మన్నాడు.

పంటలక్క పళ్లెంలో గారెలూ అవడలూ పట్టుకొచ్చి, "ఇప్పుడే కద తిన్నారు? ఇవి పిల్లవాడికోసం ఉంచాను. మీరు మళ్ళీ తింటారా? కడుపునొప్పి వెస్తుందేమో?" అన్నది.

"పుండాభౌర్, నాకు నువు ఫలహారం పెట్టావా? కడుపులో నొప్పిఅని అబద్ధం ఆడాను. నాకోసం ఉంచినవి నాకు పెట్టటాని కేడుస్తావే? పెట్టక్కడ" అని సత్య నారాయణ గదమాయించాడు. పంటలక్క తన చెవులను తానే నమ్మలేక పోయింది. తన యజమానికి మతి చెడిందని అనుమానంచేసి నోకరుసుపంపి వైద్యుడిని రమ్మని కబురుచేసింది.

***** చందమామ *****

వైద్యుడు రావటం మేలే అయింది. ఎందుచేతనంటే ఆదరా బాదరా ఫలహారం తిని సత్యనారాయణ పక్కమీదపడి పొర్లి గింతలు పెడుతున్నాడు, కడుపునొప్పితో. వైద్యుడు కడుపునొప్పికి మంచిచ్చి, రాత్రికి వేసుకోమని భేదిమాత్రలుకూడా అచ్చి వెళ్లిపోయినాడు.

వైద్యుడు తనను "తమరు, తమరు" అని గౌరవంగా పిలవటం, అంత బాధలో కూడా సత్యనారాయణకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. వైద్యుడు వెళ్లినాక కొద్దిసేపటికి కడుపునొప్పి కాస్త సర్దుకున్న తరవాత, సత్యనారాయణ లేచి బల్ల సొరుగులో తాళపుచెవులు తీసుకుని డబ్బుకోసం

○ ***** వీరువా డగ్గిరికివెళ్లిచూసి, కొట్టినట్టు తుల్లి పడ్డాడు. ఎందుచేతనంటే వీరువా అద్దంలో తనతండ్రి ప్రతిబింబం కనపడింది.

"చచ్చానా, బాబూ," అనుకుని సత్యనారాయణ వెనక్కు తిరిగి చూచాడు. తండ్రి జాడలేదు. మళ్ళీ అద్దంలోకి చూశాడు. అద్దంలో తండ్రిఆకారం మళ్ళీ కనిపించింది. బట్టతలా, మీసాలూ, నులో చనాలూ కనిపించాయి. తనమొహం తడుపుకున్నాడు. తనమొహనే మీసాలూ. కళ్ళజోడూ తగిలాయి.

సత్యనారాయణకు తల తిరిగినట్టయి పోయింది. తను ఎట్లాగో తనతండ్రి అయి పోయినాడు. ఈసంగతి తెలియగానే మొదట దిగులువేసింది. కాని మళ్ళీ సంతోషంకూడా కలిగింది. ఇక తను బడికి పోనక్కర్లేదు. డెబ్బలు తినక్కర్లేదు. వీడిపడితే అది తినవచ్చు. ఎక్కడికిపడితే అక్కడికి పోవచ్చు. డబ్బు! ఇక డబ్బుంతా తనదే! సంతోషంతో ఒక్క గంటు వెయ్యబోయి కుప్పన కూలబడ్డాడు సత్యనారాయణ.

ఇప్పుడు వాడికి మరో ఆలోచన కలిగింది. తను తనతండ్రిగా మారిపోతే తన తండ్రి ఏమయినట్టు?

ఈప్రశ్నకు సమాధానమల్లే మెట్టమీద అడుగులచప్పుడు వినపడింది. ఎనిమిదేళ్ళ బొట్టికాయి ఒకడు మెట్లెక్కి వస్తున్నాడు. తీరాచూస్తే ఆ మెట్లెక్కివస్తున్నది తనే.

***** చందమామ *****

తన తండ్రికి తన స్వయాపం వచ్చిందని సత్యనారాయణ గ్రహించాడు. తండ్రికి మంచిపాతం నేర్చుదా మనుకున్నాడు. బీరువా తాళపు చెవులు జేబులో దాచేశాడు. - సూరయ్య పైకివచ్చి తన ప్రతిబింబం లాగా నిలబడిఉన్న కొడుకును చూసి నవ్వు సాగాడు. సత్యనారాయణకు నవ్వురాలేదు. భయంవేసింది.

"మనం ఇట్లా ఎందుకయినామో నీ కేమైనా తెలుసునా?" అన్నాడు సూరయ్య. సత్యనారాయణ మొహం చిట్టిస్తూ "నాకు తెలీదు" అన్నాడు.

"పెద్ద చిక్కె పచ్చిపడింది. నువ్వే నేనని నేనే నువ్వని మనం ప్రపంచాన్ని నమ్మించటం చాలా ఇబ్బంది అయేట ట్టున్నది. నేను బోలెడన్ని వ్యవహారాలు నడపాలి. డబ్బు వసూలుచేస్తూ ఉండాలి. నాకు చేతినిండా పనులున్నాయి. ఊరి నిండా స్నేహితులున్నారు. ఈ పనులన్నీ ఈ అవతారంతో ఎట్లా చెయ్యను?" అందరి దగ్గరికి ఎట్లా వెళ్లను? ఒకవేళ కష్టపడి నేను ఫలానా అని అందరికి రుజువుచేసుకున్నా వాళ్ళు నన్ను మామూలుగా చూడరే. ఎట్లా?" అన్నాడు తండ్రి.

కొడుకు మొహం చిట్టించి "ఏమో నాకు తెలీదు," అన్నాడు.

"అన్నట్టు నీ చదువుమాటేమిటి?" అన్నాడు సూరయ్య.

CHITRA

"చదువా? ఈ శరీరంతో వెళ్లి నన్ను బళ్ళో కూచోమన్నావా? బాగుంది," అన్నాడు సత్యం.

"ఎట్లా ఎదుస్తుందిరా మరి? నువ్వు బళ్ళోకి వెళతావో, మానుకావో. చదువు కోకపోతే నీ భర్తాన నువే పోతావు. నావ్యవహారాలు నేను చూసుకోక తప్పదు," అంటూ సూరయ్య దేనికోసమో ద్రాయరు సొరుగులో వెతకసాగాడు.

తన తండ్రి బీరువా తాళాలకోసం వెతుకుతున్నాడని సత్యం ఎరుగును. కాని చూస్తూ ఊరుకున్నాడు.

"బీరువా తాళాలు చూడలేదుగదా?" అన్నాడు తండ్రి తల పైకెత్తి కొడుకును చూసి.

“నేను తీసి దాచానులే” అన్నాడు సత్యం.

“నువు తీసి దాచటమేమిటి? నీమొహం! ఇట్లాతే,” అన్నాడు సూరయ్య.

“నువు నాతో మర్యాదగా మాట్లాడటం మంచిది. ఇదివరకల్లా నన్ను ఏమీతెలియని వాబకింద కట్టేశావు. ఇకముందు నాతో మర్యాదగా మాట్లాడకపోతే నేనూరు కోసు. పట్టుకు తన్నేస్తాను. తన్నటం ఇక నావంతు. నా మర్యాదమాట ఎట్లా ఉన్నా, ఇంతవాణ్ణి నన్ను పట్టుకుని నువు ‘నీమొహం, నీమోర’ అంటుంటే ఇంట్లో వంటలక్క దగ్గర్నుంచి నా చెవులకు పిడకలు కట్టేస్తారు. నేనది సహించను. నా చాతసయి పట్టు ఇంటివ్యవహారాలు నేనేచూస్తాను. నాకెన్నడూ ఒక్క ఎర్రవిగానీ ఇచ్చిఎరగవు. అదేమిటో ఇకముందు నీకే తెలిసిపస్తుంది.

○ రేపటినుంచి నాబదులు నువ్వే బడికిపోయి చదువుకో. బడిపంతు తెలువంటివాడో అదికూడా నీకు తెలిసిపస్తుంది,” అన్నాడు సత్యం.

ఈమాటకు సూరయ్య మండిపడ్డాడు.

“యాభై ఏళ్ళొచ్చి నన్నిప్పుడు పోయి రెండో క్లాసు చదువుకోమంటావుట్రా?” అన్నాడాయన.

“చదువురాని నాకన్న అంతచదువుచదివిననీకు మరిసులభం?” అన్నాడు సత్యం.

“నేను బడికి పోను,” అన్నాడు సూరయ్య ఖచ్చితంగా.

“పోకపోతే మేడ్డురువచ్చి పెడరెక్కలు విరిచికట్టి లాక్కుపోతాడు,” అన్నాడు సత్యం.

“అంతపని చేయిస్తావుట్రా?” అన్నాడు తండ్రి.

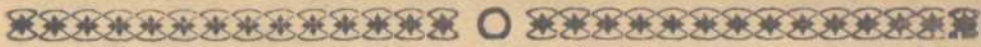
“నువు నన్ను చేయించినపనికాదా?” అన్నాడు కొడుకు.

కాస్త ఆలోచించి సూరయ్య, “పంతులు బాగాకొడతాడా?” అని అడిగాడు.

“చచ్చేటట్టు కొడతాడు. పాతంచదివినా కొడతాడు, చదవకపోయినా కొడతాడు. ‘దండం దశగుణంభవేత్’ అని ఆయన సిద్ధాంతం. మన మంచికోసం కొడతాడు. తన చేతితీట తీర్చుకోవటానికి కొడతాడు. ఏమీతోచకపోయినప్పుడుకూడా కొడతాడు,” అన్నాడు సత్యం.

“నన్ను పంతులుకొడితే?” అన్నాడు సూరయ్య దిగులుగా.

✽✽✽✽✽✽✽✽✽ చందమామ ✽✽✽✽✽✽✽✽✽

“నన్ను కొట్టినప్పుడే?” అన్నాడు సత్యం రోషంగా. “దెబ్బలు కొట్టటందగ్గర వెనకాడ వద్దని ఆయనతో నుపుచెప్పలా?”

రూపాలు మారటం అలుసు తీసుకుని తనకొడుకు తనమీద ఇట్లా పగ తీర్చుకోవటానికి ప్రయత్నించటం చూస్తే సూరయ్యకు మండిపోయింది. కాని ఏంచెయ్యటానికి పాలుపోలేదు.

“నీ వేపాలు నేను సాగనిస్తా ననుకున్నావా? నేనెవరో నువ్వెవరో యిప్పుడే అందరికీ చెప్పిస్తాను. ను లభం గా తప్పించుకుందా మనుకున్నావుగామాలి.” అన్నాడు సూరయ్య రోషంతో.

సత్యం బిగ్గిరిగా నవ్వాడు. అతనిచైర్యం హెచ్చసాగింది.

“ఏలు, యింటోవాళ్ళందర్నీ ఏలు. ఏంచెబుతావో చెప్పు. నుపుచెప్పిన నిజమంతా తోసేసి నేనుచెప్పే అబద్ధాన్ని నమ్ముతారు. ఆనంగతి నువే చూద్దువుగాని,” అంటూ సత్యం వంటలక్కని కేక పెట్టి పిలిచాడు.

వంటలక్క వచ్చింది.

“చూడు, నీ తారామమ్మా, నేను సూరయ్యని. ఇడుగో ఏడు సత్యం. మా ఇద్దరి శరీరాలూ మారాయి” అన్నాడు సూరయ్య వంటలక్కతో.

వంటలక్క ముక్కుమీద వేలేసుకుని, “హరి ఏడుగా! నీ కిదేం పొయ్యేకాలి?” అంటూ సత్యంకేసి చూసింది.

సత్యం వంటలక్కనుచూసి నవ్వి, “సత్యం, ఆకలేసి పైత్యానపడ్డాడు. తీసుకుపోయి తిన్నన్ని గారెలా అవడలూ పెట్టు” అన్నాడు.

“కుర్రకుంక అట్లా పేలుతుంటే మక్తెలు విరగదన్నక గారెలా, అవడలూ పెట్టమన్నారా? మీఅలుసే వాణ్ణింతవరకు తెచ్చింది?” అంటూ వంటలక్క సూరయ్యను రెక్కపట్టుకుని తీసుకుపోయింది.

వంట ఇంటో సూరయ్య వంటలక్కకు నిజం తెలియజేయాలని విశ్వప్రయత్నం చేశాడు. కాని లాభం లేకపోయింది. ఆ తరవాత ఇంటో పనిచేసేవాడితోకూడా మాట్లాడాడు.

“వారే, వీరాయ్, నేను మీయజమానినిరా. సూరయ్యను” అన్నాడు సూరయ్య.

వీరాయి కన్నుమలిపి, “అందుకు సందేహమేమిటి, దేరా?” అన్నాడు.

“నిజంగారా!” అన్నాడు సూరయ్య. వీరాయి మరింత విశాలంగా నవ్వి వెళ్లిపోయినాడు.

సూరయ్యకు మతి పోయినట్టయింది. ఎవరూ తనమాట నమ్మకపోగా తను అన్నమాటలు తన కొడుకుతో చెప్పేవారు.

ఆ రాత్రి సత్యం సూరయ్యతో, “నువ్వు తొందరపడి అందరితోటి జరిగింది చెప్పియ్యకు. వెర్రెత్తిందని అందరూ నిన్ను వెర్రాసుపత్రికి పంపమంటారు. మాట్లాడకుండా ఊరుకో. జరిగేదేమిటో జరగని” అని సలహా చెప్పాడు.

[ఈ కథ ఇంకావుంది]

జిత్తులమారి నక్క బావ

కొన్నాల్లపాటు నక్కబావ అక్కడా అక్కడా తిరుగుతూ, దొరికినది తింటూ ఏదేవిధంగా కాలక్షేపంచేసింది. ఒకరోజు రాత్రి నక్కబావ ఒకదారిన పొతూఉండగా ఒక గుడిసె కనిపించింది. ఆ గుడిసె ఒక నిరుపేద బ్రాహ్మడిది. ఆ బ్రాహ్మడికి ఏడుగురు ఆడపిల్లలు. నిరుపేద కావటం మూలాన ఒక్క కూతురికైనా పెళ్ళి చేయ లేకపోయినాడు బ్రాహ్మడు.

బ్రాహ్మడూ బ్రాహ్మడిభార్యూ ఈవిధంగా మాట్లాడుకోవటం నక్కబావకు వినిపించింది.

"ఏజన్మాన ఏంపాపం చేశామో, ఇంత మందినికన్నాం. ఒకపిల్లకూ పెళ్ళిచెయ్యలేం. ఒకపిల్లకూ తిండిపెట్టలేం. పెద్దప్రాణాలు మనమాట ఎట్లాఉన్నా పనివాళ్లు వాళ్లకైనా కడుపుకు ఇంత తిండి పెట్టలేకుండా ఉన్నామే!" అన్నది బ్రాహ్మడి భార్య.

"ఏడుగురు పిల్లలకూ తిండి పెట్టటం నాచేతకాదు. వాళ్ళకు సంబంధాలు తిసుకురావటం అంతకన్నా చాతకాదు. అందుచేత దారేపోయ్యే ఏ నక్కకో, కుక్కకో ఇచ్చి వీళ్లందరి పెళ్ళిళ్లా చేసే సాను," అని గొణిగాడు బ్రాహ్మడు.

ఈమాట వినేసరికి నక్కబావకు చాలా సంతోషమయింది. ఉట్టుదియంగా భార్యను

సంపాదించుకోవచ్చు ననుకున్నది. మర్నాడు తెల్లారుబాముననే నక్కబావ బ్రాహ్మడి వాకిలితలుపుతట్టి, "ఏమయ్యా, బ్రాహ్మడా! నేను దారేపోయ్యే నక్కను. నాకు నీకూతుర్నిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యి" అన్నది.

నక్కబావ మాటలకు బ్రాహ్మడు నిర్భంతపోయినాడు. రాత్రివిసుగులో అన్నమాటలు ఆ బ్రాహ్మడికి జ్ఞాపకంలేవు.

"మాఅమ్మాయిని నీకివ్వటమేమిటి? నీవు మషినివికూడా కావు. పో, పో!" అని బ్రాహ్మడు బెదిరించాడు.

"అయ్యో, బ్రాహ్మడా! పాడ్తునే లేచి అబద్ధం ఆడతావా? నేనంటే జిత్తులమారి నక్కను. నువ్వు అడితప్పని సద్బ్రాహ్మడివే. దారేపోయే నక్కకైనా యిచ్చి నీకూతుర్ని పెళ్ళిచేస్తానని నువ్వు రాత్రి అసలేదా?" అన్నది నక్కబావ.

"అది మాటవరనకన్నమాట. దాన్ని నిజంగా తిసుకుంటారా? ఇన్నేళ్ళు కని పెంచిన కూతుర్ని నక్కవాత వేసేదా?" అని వాపోయాడు బీదబ్రాహ్మడు.

"నీ కూతురిభారం మరొకరిమీద పడటమేకదా నీకు కావలసింది? నక్కయితే నీకేం? మనిషయితే నీకేం?" అన్నది నక్కబావ.

“మా కూతుర్ని మేమే పోషించలేక పోతిమే? నువ్వేం పోషించగలవు?” అని బ్రాహ్మడు అడిగాడు.

“పెళ్ళాన్ని పోషించుకోలేకపోతే పెళ్ళాడ తానని వచ్చేవాణ్ణా?” అన్నది నక్కబావ.

అదినమాట తప్పకుండా బ్రాహ్మడు తన పెద్దకూతుర్ని నక్కబావ కిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు. బ్రాహ్మడికూతురు నక్కబావ వెంట కాపరానికి వెళ్లిపోయింది.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. ఇంట్లో ఒక మనిషి తగ్గిందన్న సంతషంలేదు. బ్రాహ్మడి కుటుంబం దరిద్రబాధకూ ఆకలిబాధకూ తట్టుకోలేకుండా ఉంది. బ్రాహ్మడిభార్యకు పెద్దకుమార్తెను గురించి విచారంకూడా నానాటికి జూసి అయింది. “అయ్యో,

మా కూతుర్ని బలికిఉండగానే నక్కవాత వేస్తామే,” అని అవిడ శోకాలు బెట్టసాగింది.

తనకూతురు ఎట్లా ఉన్నదీ చూడటానికి బ్రాహ్మడు ప్రయాణమయ్యాడు.

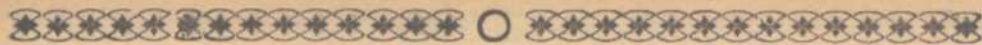
తన మామగారు తనకోసం వస్తున్న సమాచారం కనిబెట్టి నక్కబావ ఎదురు వచ్చి బ్రాహ్మణ్ణి ఒక రాలిమీద కూర్చోబెట్టి కుశలప్రశ్న చేసింది.

“మా అమ్మాయి ఎక్కడ? మీ యిల్లె క్కడ? కులాసాగా ఉందా? ఆనలు జీవించిఉందా?” అని బ్రాహ్మడు ఆదుర్దాగా అడిగాడు.

“మీ కూతురుగురించి మీకేమీ వింత అవసరంలేదు. కులాసాగానే ఉంది. ఇక్కడే ఉండండి. ఇప్పుడేతెస్తాను. మీరు

మాత్రం మాయింటికి రావటానికి వీల్లేదు” అని నక్కబావ వెళ్ళిపోయింది.

కొద్దిసేపట్లో నక్కబావా బ్రాహ్మడి కూతురూ తిరిగివచ్చారు. తన కుమార్తె చక్కనిదస్తులు, నగలు ధరించి ఉండటం చూసి బ్రాహ్మడు చాలా సంతోషించి, “అల్లాడా! నిన్నుగురించి ఏమేమో భావించాను కాని, నీవు చాలా మంచివాడివి. మేమంతా ఆకలితో అలమటపడుతున్నందున మాకెదైన దారిచూపించుదూ” అని బ్రతిమాలాడు.

“దొంగతిండితినే నక్కను, నాదగిర మాత్రం ఏముంటుంది? ఒక దానిమ్మ పండిస్తాను. దాన్ని తీసుకుపోయి దొడ్లో పాతండి. అది త్వరలోనే వృద్ధియై మంచి కాపు కొస్తుంది. ఆ పళ్ళు అమ్ముకుంటే మీ దరిద్రం తీరుతుంది.” అన్నది నక్క.

బ్రాహ్మడు నక్కబావ ఇచ్చిన దానిమ్మ పండు తీసుకునివెళ్ళి ఆ రాత్రే దాన్ని దొడ్లో పాతేశాడు. మర్నాడు తెల్లవారి చూసేసరికి వాళ్ళ ఆశ్చర్యమేమిటి? దానిమ్మపండు పాతినచోట పెద్ద దానిమ్మ చెట్టున్నది. దాని నిండా దానిమ్మపళ్ళు విరగకాచి పకవానికి వచ్చి ఉన్నయే.

ఇది చూడగానే బ్రాహ్మడికి సంతోషం వేసింది. ఆయన వెంటనే ఆహూరి సెట్టిదగ్గి రికిపోయి, “సెట్టిగారూ, సెట్టిగారూ, మా దానిమ్మ చెట్టుకు కాయలుకాశాయి. మీరు ఖరీదుచేస్తారా?” అని అడిగాడు.

సెట్టిగారికి దానిమ్మకాయ వ్యాపారం చెయ్యాలని ఉద్దేశం లేదుగాని, రెండు కాయలు మోసరాకు దొరికితే గర్భిణిగా ఉన్న తన యిల్లానికి ఇద్దామని దుర్బుద్ధి

పుట్టింది. అందుచేత సెట్టివచ్చి రెండు కాయలు కోసుకుని, “మంచి సమకైతే నేనే తీసుకుంటాను,” అని చెప్పి ఇంటికి వచ్చాడు.

సెట్టి భార్య ఆ దానిమ్మ కాయలు వెలిచిచూసేసరికి ఆమె ఆశ్చర్యమేమిటి? ఆ దానిమ్మకాయలో విరులన్నీ కెంపులే! రెండోకాయ వెలిస్తే అందులోవన్నీ తెల్లటి పజ్జాలు!

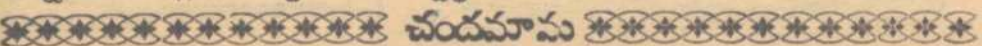
అవి చూడగానే సెట్టికి ఎక్కడలేని ఆత్రమూ కలిగింది. బ్రాహ్మడికి ఈ రహస్యం తెలిసేలోపుగా దానిమ్మచెట్టు కాయలన్నీ పిందెలతోసహా కొనివెయ్యటానికి సెట్టి బయలుదేరాడు.

సెట్టిగారు కాయలన్నీ కొంటాననేసరికి బ్రాహ్మడికి చాలా సంతోషమయింది. సెట్టి కాయలన్నీ కోయించుకుని చెట్టు దులిపేశాడు. బ్రాహ్మడి పిల్లలు రుచిచూడటానికి రెండు ఉంచమన్నను వినలేదు.

“దానిమ్మగింజలతో కడుపు నిండుద్దా? నేను మీకు కావలసిన సంబారాలన్నీ దానిమ్మకాయల ఖరీదుకు పంపుతాగా!” అన్నాడు సెట్టి.

అల్లుడు చాలా గొప్ప సహాయంచేశాడని బ్రాహ్మడికుటుంబం చాలాసంతోషించింది. ఏరోజు కారోజు తెల్లవారేసరికల్లా చెట్టు నిండా దానిమ్మకాయలుండేవి. కోమటి వచ్చి అవన్నీ కోసుకుని పట్టుకెళ్ళి బ్రాహ్మడి కుటుంబానికి ఆరోజుకు సరి పోయే స్వయంపాకం పంపేవాడు.

ఇట్లా కొంతకాలం గడిచాక ఋతువు అయిపోయి దానిమ్మ చెట్టు కాయలు కాయటం మానేసింది. కోమటి ఇంటి

నిండా కెంపులూ, పబ్రాలూ రాసులు తయారయాయి. బ్రాహ్మడి కుటుంబానికి ఎప్పటి వరిద్రమే మిగిలింది. పిల్లలు మళ్ళీ ఆకలికి అలమటించసాగారు.

అందరిలోనూ ఆఖరుపిల్ల ఆకలికి తాళలేక దానిమ్మచెట్టున ఇంకా ఒకటి అరాశిందెలు మిగిలి ఉన్నయ్యేమోనని వెతికింది. వెతికితే రెండు దానిమ్మపళ్ళు అకులనందున కనిపించాయి. సంతోషంతో ఆ పిల్ల ఆ రెండు పళ్ళూ కోసి తినటానికి పగలగొట్టేసరికి దాని ఆశ్చర్యమేమిటి? తాటిలో ధగధగ మెరుస్తూ రత్నాలు!

ఈసంగతిచూసి సెట్టి తనను మోసగించాడని బ్రాహ్మడు కనుక్కుని సెట్టిగారిండ్కి వెళ్ళాడు. "నాకు స్వయంపాకాలిచ్చి రత్నాలు పోగుపోసుకుంటావా?" అని సెట్టి నడిగాడు. "నీ రత్నాలు నాకుతెలీదు. అవతలికిపో," అని సెట్టి బ్రాహ్మణ్ణి వీధిలోకి గెంటాడు.

"అయిండేదో అయిపోయింది. ఈ రత్నా అను అమ్మి సొమ్ము చేసుకుందాం," అన్నది బ్రాహ్మడి భార్య.

సరేనని బ్రాహ్మడు రత్నాలు అంగవస్త్రం కొంగున మాటకట్టుకొని షరాబు దగ్గరికి వెళ్ళాడు.

అన్ని రత్నాలు చూడగానే షరాబు కళ్ళుకుట్టాయి. "దొంగ బ్రాహ్మడా! నా రత్నాలు కాజేసి మళ్ళీ నాకే అమ్మబూపుతావా? ఎవరు దొంగలించారా అని నేను అల్లాడుతున్నాను. నీవనేనా? వద తలాకి దగ్గరికిపోదాం," అని దబాయించాడు.

"అయ్యో, - ఎవీ నా రత్నాలు. మా దానిమ్మచెట్టుకు కాకాయి," అని మొఱబెట్టుకొనాగాడు బ్రాహ్మడు. అక్కడఉన్న వారంతా ఈ మాటకి నవ్వారు.

"అమాట తలానికి చెబుదూగాని! దానిమ్మచెట్టుకు రత్నాలు కాకాయంతే ఎవరు నమ్ముతారు? నీవంటి పేదవాడికి దొంగతనం చెయ్యకుండా ఇన్ని రత్నాలెలా దొరికాయి?" అని షరాబు అడిగాడు.

బ్రాహ్మడు నీరుకారిపోయాడు. రత్నాలు దానిమ్మచెట్టునే కాకాయని రుజువు చేతామంటే చెట్టు కాపుడిగిపోయింది. చేసేది లేకదు:ఖిస్తూ బ్రాహ్మడు రత్నాలుకోల్పోయి వట్టిచేతులతో ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు.

"ఎంతమోసం జరిగిందీ! పోనీవ్వండి, మళ్ళీ అల్లుడుగారి దగ్గరికివెళ్లి మాట్లాడండి. ఆయన నీం సలహా చెబుతాడే చూదాం!" అన్నది బ్రాహ్మడి భార్య.

నక్కబావ బ్రాహ్మడికి ఎట్లా సహాయం చేసేదీ ముందు చూతాం.

తెనాలి రామలింగం

బ్రహ్మరాక్షసిని ఉచ్చాటన చేసిన వారికి వేయి వరహాలిస్తామని రాయల వారు చాటింపు వేయించారని క్రిందిటి నెల చదివారు గుర్తుందా? సరే. ఈ చాటింపు వేయించిన నాలుగు రోజులకు, గడ్డాబా, మీసాలు పెంచుకుని, మొఖాన రూపాయ వెడల్పున కుంకంబొట్టు పెట్టుకుని కాషాయ గుడ్డతో ఒక భూతివైద్యుడు రాయలవారి దగ్గరకు వచ్చాడు.

“బ్రహ్మరాక్షసిని, ఏలినవారు అనుమతమై, నేను ఉచ్చాటన చేయ గలను” అన్నాడు భూతివైద్యుడు.

“అలాగే కానివ్వు. కాని అన్యాయంగా రామలింగాన్ని త్వరపడి పంపించాను” అన్నారు రాయలవారు విచారంగా.

“తమరు విచారించవలసిన పనిలేదు. అంతగా అవసరమని నెలవిస్తే ఆరీద బ్రాహ్మణ్ణి బతికించే శక్తికూడా నాకు వున్నది” అన్నాడు భూతివైద్యుడు.

“అంతకంటే కావల్సింది ఏముంది?

మీవల్ల అయితే, రామలింగాన్ని బ్రతికించండి” అని కోరారు రాయలవారు.

కాని తాతాదార్యులవారికి మాత్రం గుండె ఆగిపోయినంత వనైంది. రామలింగం తిరిగి బ్రతికితే తనకు తాటాకులు కట్టక మానడని ఆదార్యులవారికి తెలుసు. అందుకని “యిప్పుడంత శ్రమ ఎందుకురెండి; ఒక వేళ తమరు శ్రమపడి ఈ వేళ బ్రతికిందినా రేపటికల్లా ఏదో కొంటెపని చెయ్యకా మానడు, రాయలవారి ఆగ్రహానికి గురిఅయి తిరిగి చావకా మానడు. అందుకని ఏదో హత్యా పాతకం పోయేందుకని, ఉచ్చాటన, ప్రాయశ్చిత్తం మాత్రం జరపండి.” అన్నారు ఆదార్యులవారు తన ఆశ్రం అంతా వెళ్ళగక్కుకుంటూ.

“అలాగైతే మరి తెలియక అడుగు తున్నాను. రామలింగం చేసిన తప్పుకే కదా తమరు శిక్షించింది. అలాంటప్పుడు ఈ ఉచ్చాటన, ప్రాయశ్చిత్తం కావా

***** O
 అని ఈ హావావికి అంతా దేనికదీ? అని అడిగాడు భూతవైద్యుడు.

“దానికేమున్నది. ప్రజలమేలు, దేశక్షేమం కొరకు ఈశాంతి కేయలు జరపవలసిందే” అన్నారు చాద్యులవారు.

“ఆచార్యులవారు చెప్పింది ముమ్మాటికీనిజం. మరి తమర ఉచ్చాటన ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు?” అన్నారు రాయలవారు.

“నెవైతే, యిప్పుడే వీలినవారి ఎదట ప్రారంభించటానికి సిద్ధంగా వున్నాను” అన్నాడు భూతవైద్యుడు.

“బ్రహ్మరాషి పూరివెలవల రావి చెట్టుమీదనుండే, తమరు ఉచ్చాటన యిక్కడ జరిగటమేమిటి?” అని అడిగారు ఆచార్యులవారు కంగారుపడుతూ.

“తమరు కంగారుపడల్సిన ఆపునరం లేదు. అదీగాక రామంగంతికిగి బ్రతికేలాగైతే ఈ ప్రాయశ్చిత్తికాండ అవసరంలేదనికూడా తమరు నెలవిచ్చిందేకదా?” అన్నాడు భూతవైద్యుడు.

“అందుకు నా దేహ మేమున్నది” అన్నారు ఆచార్యులవారు.

“అలాగైతే ఉచ్చాటన, ప్రాయశ్చిత్తం యిరుగో పూర్తిచేశాను” అంటూ గడ్డాటా, మిసాలూ పూరకీసు

కుని భూతవైద్యుడివేషంలోవున్న రామలింగం బయటపడ్డాడు.

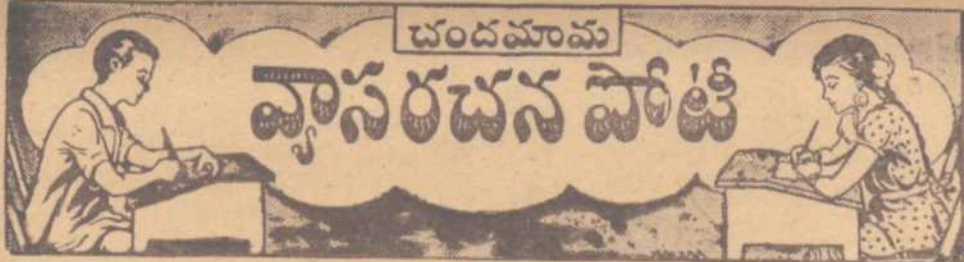
ఆస్థానంలో వున్నవారంతా అలాగే విస్తుపోయి చూడసాగారు. రాయలవారు తరువాత జరిగినదంతా అడిగి తెలుసుకొని “ఔర పిడుగా, ఎంతవని చేశావు. నీవు ఉచ్చాటన నీభార్యకు అనుష్టావున్న మనునర్తి ఈవాల్దితో ఆపివేయిస్తున్నాను. ఒప్పుకున్నందుకగాను ఉచ్చాటన కివ్వల్సిన వేయి వరహాలుమాత్రం యిప్పిస్తున్నాను. ఇకనుంచై నాబుద్ధిగలిగినదుడుకో” అన్నారు రాయలవారు.

దంపినమ్మకు బొక్కిందే కూలి అనుకుని రామలింగడు వేయి వరహాలతో యింటికి చేరుకున్నాడు.

***** చందమామ *****

వాసరచన పోటీ

గంగులు కథ

బొడ్డా ప్రసన్నకుమారి, దుర్గాడ.

గంగాయ పాతం అనేవాళ్ళో గంగులు. గంగమ్మ అని యిద్దరు భార్యలర్త యిందేవాళ్లు. వాళ్ళకు గంపెడు సంతానంకూడా వుంది. సాపం గంగమ్మ యిల్లు కదిలి ఎక్కడ కన్నా పోతామంటే పిల్లలంతా వెంటబడేవాళ్ళు.

ఒకరోజు రాత్రి అమ్మగ్లో ఓ హరిదాసు హరి కథ చెబుతున్నాడు. గంగమ్మకు హరికథలంటే మాచెట్ల సరదా. కాని మరి పిల్లలనించి తప్పించుకుని పోయేదెలా : అందుకని భర్తతో అన్నది గదా: "ఏమంటే, ఈవాళ హరికథ అట. మీరైనా తోయి దాసుగారి చెప్పిందంతా జాగ్రత్తగా విని యింటికి వచ్చి నాకు ఒక్క ముక్కకూడా పోయి పోతుంటా చెప్పండి" అంది. గంగులు సరేనని బయల్దేరాడు.

గంగులు అక్కడికి చేరేటప్పటికి దాసుగారు కథకు సంబంధించిన "గంగులు కథ" అనే పట్టిక కథ చెప్తున్నారు. కథ చెప్తూ చెప్తూ దాసుగారు "వస్తున్నాడు గంగు లొస్తున్నాడయా" అని ఒక పాటలోది మొదటి తరణం ఎత్తుకొన్నారు. మన గంగులు యిది విని ఆశ్చర్యపడి అలాగే చతికిల బడ్డాడు. దాసుగారు తన ధోరణిలో పాట రెండో తరణం "కూర్చున్నాడు గంగులు కూర్చున్నాడయా" అని పాడాడు. ఇది వినేసరికి గంగులికి కోపంవచ్చి యింటికి పోదామని నిలబడ్డాడు.

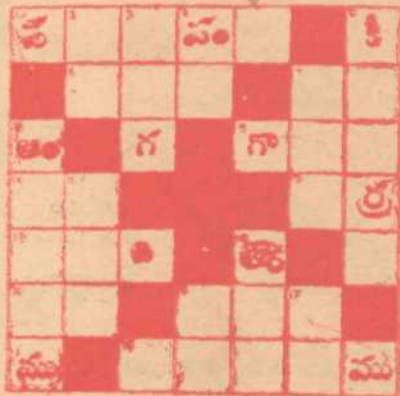
దాసుగారు మూడోతరణం "నిలబడ్డాడు గంగులు నిలబడ్డాడయా" అని పాడాడు. ఇక అక్కడ వుండలేక మన గంగులు అక్కణ్ణించి యింటికి పోబోయాడు. దాసుగారు ఆఖరుతరణం "పోతున్నాడు గంగులు పోతున్నాడయా" అని పాడాడు.

ఈరోజు, గంగులు యింట్లోలేదని తెలుసుకుని గంగులింటికి కన్నం వెయ్యటానికి కొంతమంది దొంగలు గంగులింటి వెనకాలగా వస్తున్నారు.

గంగులు తిరిగివచ్చి యింట్లోకి పోగానే భార్య అడిగింది: "దాసుగారు ఏమి చెప్పారంటే" అని. గంగులు "వస్తున్నాడు గంగులొస్తున్నాడయా" అని పాడాడు. గంగులు పాడినపాటలో 'గంగులు' అనేమాట 'దొంగలు' అని వినపడ్డది దొంగలకి.

ఇది విని దొంగలు చప్పుడుకాకుండా గోడ వెనకాల కూచున్నారు. గంగులు "కూచున్నారు, గంగులు కూచున్నాడయా" అని పాడాడు. దొంగలు యిదివిని తమల్ని గంగులు చూశాడని పోదామని లేచినుంచున్నారు. మళ్ళీ గంగులు, "నుంచున్నాడు గంగులు నుంచున్నాడయా" అని పాడాడు. దొంగలు యిది విని అక్కణ్ణించి లేచి పోబోయారు. గంగులు "పోతున్నాడు గంగులు పోతున్నాడయా" అని పాడాడు. దొంగలు యిది విని ఒకటే పరుగుతీశారు.

రెండవ బహుమతి పొందిన పోటీ వ్యాసం.

అడ్డంకులు

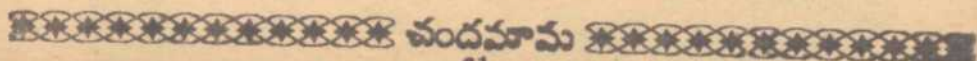
అడ్డంకు :

1. దీని తొనలు తింటారు.
2. పెద్ద చెమ్మ.
3. ఒకట్టు, పదులు, వందలు, ...
4. ఎండకీ, వానకీకూడా కావాలి.
5. రూపు కర్రతో దీన్ని గీస్తారు.
6. ఇది లేనివాణ్ణి గొర్రె కరుస్తుందని సామెత.

7. కూడ నిది.
8. నూద్యుడు.
9. కొండజాతి మనిషి.
10. తెల్లని ద్రవపదార్థము.

నిలువు :

1. అలంకారము.
2. జలతారు.
3. ఇదిపోతే కరువు.
4. ఈ కథ మీరు చండమామలో చదివి ఉంటారు.
5. వినోదము.
6. సమ్మతించుట.
7. సంతృప్తి.
8. ఏ పనిలోనూ ఇది కూడదు.
9. భీముని ఆయుధము.
10. నివాసము.

నూతన దంపతులకు
నూతన శోభనాలంకారములకు

శ్రీ లక్ష్మి సిల్క్స్ పేటెన్
రాజ మండ్రి.

పనితనమునకు

పేరుగాంచిన

ఛాకులు

పర్టులు

హెల్డాల్సు

డి ఇండియా డ్రెస్ మాన్యుఫేక్చరింగ్ కంపెనీ, రాజమండ్రి.

స్వీకృత సంతానం సహజమైన కోరిక

లోడ్

దానిని సఫలత నాందిస్తుంది*

లోడ్ అంతటా దారుకును

శ్రీ సరకుటరం అమిబెడ్.
మదరాస్

బాలోద్యానవనము

మద్రాసు పట్టణంలో తెలుగుపిల్లలకు తగిన విద్యాలయం ఉండేదికాదు. ఈకారణ తీర్చటానికి శ్రీ వి. ఎన్. శర్మగారు మునుపటి నరసింహాచార్యుల కలిసి 1937 లో "బాలోద్యానవనము" (Children's Garden School) స్థాపించి అధునిక బోధనాపద్ధతులపై సాగిస్తున్నవారు. 7 గురు పిల్లలతో ప్రారంభమైన ఈ పాఠశాలలో ఈనాడు 580 మంది పిల్లలున్నారు. ఈపిల్లలు ఆంధ్రదేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలకూ చెందినవారు.

"బాలోద్యానవనము" ఇంతగా పెరిగినప్పటికినీ అసంఖ్యాకులైన బాల బాలికలు ఇందులో చేరే అవకాశంలేక నిలిచిపోవటం జరుగుచున్నది. కారణమేమంటే ఈపాఠశాలకు స్వంతభవనంలేదు. విశాలమైన స్వంతభవనం ఉన్నవశ్యంతో ఈపాఠశాలవల్ల లాభంపొందగల బాలబాలికలు ఎందరైనా ఉన్నారు. ఈవిషయం గుర్తించి మద్రాసులోనూ తదితరప్రాంతాలా ఉన్న ధనికులు భవననిర్మాణానికిగాను శక్తివంచనలేకుండా విరాళాలిస్తున్నారు.

"చందమామ" నిత్యమూ చదివే అసంఖ్యాకులైన పిల్లల తల్లిదండ్రులకు ఇటువంటి పాఠశాలయొక్క ప్రయోజనం సులభంగా జ్ఞాపకపడగలదు. కనుక వారందరూ బాలోద్యానవన భవననిర్మాణానికి యథాశక్తి విరాళాలు పంపప్రార్థన. నూరు రూపాయలకు పైబడ్డ మొత్తములు పంపినవారిపేర్లు "చందమామ" లో ప్రకటిస్తాము.

చందాలు ఈక్రింది చిరునామాకు పంపాలి.

39-43 ఎడ్వర్డు ఎలియట్ రోడ్డు,
మైలాపూరు, మద్రాసు.

వి. ఎన్. శర్మ, పి. హెచ్. డి.
బాలోద్యానవనము,
(Children's Garden School.)

చందమామ

చందమామ ప్రత్యేక కథలసంచిక, త్రివర్ణ చిత్రాలూ,
వింత వింత కథలూ, కార్టూనులూ కలిగి ఎంతో ఆకర్ష
ణీయంగా "సంక్రాంతి"కి జనవరిలో వెలువడుతుంది.

కాపీ 1-కి రూ. 1-4-0

మీ కాపీకొరకు జాగ్రత్తపడండి.

చందాదారులకు ఉచితము.

ఆంధ్రజ్యోతి

దీపావళి సంచిక

ఆంధ్రజ్యోతి నవంబరు సంచిక దీపావళి ప్రత్యేకసంచికగా
వెలువడుతుంది. రెట్టింపు పేజీలతో, త్రివర్ణ చిత్రాలతో, అనేక
సాధారణ చిత్రాలతో, ప్రత్యేక కథలతో, వ్యాసాలతో సర్వాలంకార
సమన్వితంగా నవంబరు 5వ తేదిన వెలువడుతుంది.

వెల రూపాయి

ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయం
37 ఆచారప్ప నవీధి - మద్రాసు 1

Chandamama Nov. '47

Photo by Moorthy Vasan

దీప్తివళి పేడుకలు

వీధివారిని

చిత్రములు

వందేమాతరమ్....

సుమంగళి.....

దేవత.....

భక్త పోతన.....

స్వర్ణసేమ.....

యోగి వేమన.....

ప్రజాదరణ పొందిన ఉత్తమ చిత్రములు